

мамыр 2015 жыл

www.kgu.kz

№6(88)

Іс-шара Мемлекеттік Ту мен Президент Байрағының, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Конституциясының Тәуелсіздік сарайының Үлкен залына салтанатты жағдайда әкелінуінен басталды.

Мемлекет басшысының кортежі «Ақорда» резиденциясынан Тәуелсіздік сарайының басқы есігінің алдына келді. Осы жерде жаңадан сайланған Қазақстан Республикасы Президентіне Мемлекеттік күзет қызметінің бастығы А.Күреңбеков рапорт берді.

Нұрсұлтан Назарбаев артиллериялық отпашу болып жатқан кезде Тәуелсіздік сарайына кірді.

Тәуелсіздік сарайының Үлкен залында Конституциялық Кеңес төрағасы И.Рогов

Конституцияның 42-бабына сәйкес, Қазақстан Республикасының Президенті халыққа ант берген сәттен бастап лауазымына кірісетінін мәлімдеді.

Нұрсұлтан Назарбаев оң қолын Конституцияға қойып:

– Қазақстан халқына адал қызмет етуге, Қазақстан Республикасының Конституциясы мен заңдарын қатаң сақтауға, азаматтардың құқықтары мен бостандықтарына кепілдік беру, Қазақстан Республикасы Президентінің өзіме жүктелген мәртебелі міндетін адал атқаруға салтанатты түрде ант етемін! – деп, мемлекеттік тілде ант берді.

Содан кейін Елбасы Мемлекеттік туды сүйді. Мемлекеттік әнұранды орындау ба-

Нұрсұлтан Назарбаевтың Қазақстан Республикасының Президенті лауазымына ресми кірісу рәсімі

рысында 21 рет зеңбіректерден оқ атылды.

Орталық сайлау комиссиясының төрағасы Қ.Тұрғанқұлов Нұрсұлтан Назарбаевқа Қазақстан Республикасы Президентінің куәлігін тапсырды.

Мемлекет басшысы ұлықтау рәсімінде сөйлеген сөзінде Президент сайлауы қоғам бірлігінің қуатын паш еткеніне тоқталды.

– Қазақстандықтар маған ұлы сенім көрсетіп, Отанға тағы қызмет етуге шақырды. Біз күрделі жолды бірге жүріп өттік: өзімізге сеніп, Тәуелсіздігімізді алдық, мемлекет құрып, әлемге жаңа Қазақстанның есігін аштық, өзімізді біртұтас ұлы ұлт ретінде таныттық. Сіздердің сенімдеріңіз мені әрдайым шабыттандырды, сенімділік пен күш-қуат берді. Қазір барлық жауапкершілікпен айтқым келеді: бұған дейінгі жылдардағы сияқты халыққа адал қызмет етіп, елдің және барлық азаматтарымыздың амандығын сақтап, жалпыұлттық биік мүдделерімізді қорғайтын боламын, – деді Қазақстан Президенті.

Қазақстан Президенті реформаларды орындау үшін күш-жігер жұмылдыру қажеттігін айтты.

– Таяу арада ел Президентінің жанынан Жаңғырту жөніндегі ұлттық комиссия құрылатын болады. Оның мақсаты – бес реформаның кезек-кезеңімен жүзеге асырылуын басқару және мемлекеттік органдардың, бизнес секторы мен азаматтық қоғамның іс-қимылын үйлестіру. Ұлттық комиссия жанында құрамына беделді шетелдік және қазақстандық сарапшылар кірген Халықаралық консультативтік кеңес әрекет ететін болады. Бұл ең озық халықаралық тәжірибені пайдалануға септігін тигізеді, – деді Нұрсұлтан Назарбаев.

Бұдан бөлек, Мемлекет басшысы комиссияның бірінші отырысында «мемлекет құру ісіндегі ендігі 100 нақты қадам» Ұлт жоспары таныстырылатынын айтты.

– «100 қадам» – біздің жаһандық және ішкі сын-көтерлерге қарсы жауабымыз, сонымен бірге дамыған отыз мемлекеттің қатарына жаңа тарихи жағдайларда қосылу жөніндегі жоспар, – деді Қазақстан Президенті.

Сонында Нұрсұлтан Назарбаев Қазақстан мемлекеттің күш-қуаты мен халықтың даналығына сүйене отырып, барлық міндеттерді жүзеге асыра алатынын айтты.

– Мен ұлтқа өзім жариялаған реформаларға кеңінен атсалысу жөнінде сөз арнаймын. «Республика» сөзі латын тілінен тікелей «ортақ іс» деп аударылады. Қазақстанның жаңғыртылуы – біздің ортақ ісіміз, – деді Мемлекет басшысы.

Сөзін аяқтағаннан кейін ел Президенті – Қазақстан Республикасының Жоғарғы Бас қолбасшысы Тәуелсіздік сарайы алдындағы алаңда Қорғаныс министрі И.Тасмағамбетовтің рапортын қабылдады. Мемлекет басшысының алдынан Қазақстан Республикасы Қарулы күштерінің өкілдері салтанатты түрде шеру тартып өтті.

Іс-шараға барлығы 3 000-ға жуық адам шақырылды.

Қазақстан Республикасы Президентінің сайлауы 2015 жылғы 26 сәуірде өтті. Қазақстан Республикасы Орталық Сайлау комиссиясының мәліметі бойынша, дауыс беруге 9 090 920 адам немесе сайлаушылардың 95,21 пайызы қатысқан. Нұрсұлтан Назарбаев сайлаушылардың 8 833 250 дауысына ие болды, бұл – дауыс беру рәсіміне қатысқан сайлаушылар дауысының 97,75 пайызы.

Құттықтаймыз!

Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау мемлекеттік университетінің ректоры, профессор Ә.Ә.Әбжаппаровты Қазақстан халқының бірлігін нығайту және қоғамдық келісімді қамтамасыз ету ісіне қосқан елеулі үлесі үшін Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаев тағайындаған «Қазақстан халқы Ассамблеясына 20 жыл» мерекелік медальін алуымен құттықтаймыз.

Ш.Уәлиханов атындағы КМУ ұжымы

Поздравляем!

Ректора Кокшетауского государственного университета им. Ш.Уалиханова, профессора Абжаппарова А.А. с наградением юбилейной медали «Қазақстан халқы Ассамблеясына 20 жыл», учрежденной Президентом Республики Казахстан Н.Назарбаевым, за значительный вклад в укрепление общественного согласия и обеспечение единства народа Казахстана.

Коллектив КГУ им. Ш.Уалиханова

Құрметті әріптестер, қызметкерлер және студенттер қауымы!

Сіздерді бейбітшілік пен келісім үлгісінің барша қазақстандықтардың тұтастығының жарқын көрінісіне айналған 1 мамыр – Қазақстан халықтарының бірлігі күні мерекесімен шын жүректен құттықтаймын!

Осынау бір көктемнің жадырап жайнаған мерекелі күні баршаңызға зор денсаулық, мол бақыт тілеймін.

Бәріңіздің отбастарыңыз аман болып, шаңырақтарыңыздан ынтымақ, ырыс-береке кетпесін, ортақ Отанымыз – Қазақстан Республикасының игілігі үшін жаңа жетістіктерге жете берейік!

Бір шаңырақтың астындағы халқымыздың достығы мен өзара түсіністігі одан әрі жалғасып, еліміздегі ұлтаралық татулық әрдайым берік болып, қашан да ынтымақ, бірлік мәңгі жасай берсін!

Халқымыздың бірлігі жарасып, Мәңгілік Елдің жұлдызы жана берсін!

Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау мемлекеттік университетінің ректоры Ә.Ә.Әбжаппаров

Уважаемые коллеги, сотрудники и студенты!

От всей души поздравляю Вас с Днем 1 мая - Праздником единства народа Казахстана, который превратился в замечательную традицию для нашего многонационального общества, яркий символ мира и согласия!

В этот замечательный весенний день желаю Вам праздничного настроения, здоровья на долгие годы, успехов во всех делах, благополучия родным и близким, процветания нашему общему дому – Республике Казахстан!

День единства Казахстана – это праздник казахстанского патриотизма, преданности стране, народу, любви к земле отцов. Главным условием создания мирной, спокойной жизни остается принцип сохранения единства народа, укрепление его могущества, способность понимать и поддерживать друг друга!

Ректор Кокшетауского государственного университета им. Ш.Уалиханова Абжаппаров А.А.

Құрметті ардагерлер мен тыл еңбеккерлері, әріптестер!

Сіздерді Ұлы Жеңістің 70 жылдық мерейтойымен шын жүректен құттықтаймын! Бұл мереке – жанқияр ерліктің, еңселі елдіктің рухы өрлеп, Жеңіс жалауы желбіреген күн. Бүгінгі тәуелсіздік тұғырының берік, еңсеміздің биік болуы да, еліміздің өркендеуі мен Елордамыздың гүлденуі де – осынау атаулы мерекенің жемісі.

Сіздердің ерліктеріңіз – біздің жүрегімізде мәңгі сақталады, фашизмді жеңген батырлардың өшпес даңқы мәңгі шуақ шашатын болады. Біз әрқашанда Жеңіс күнін аға буынның Отанға деген шексіз сүйіспеншілігінің, жастарды ерлік пен

патриотизм рухында тәрбиелеудің өлшеусіз өнегесі деп білеміз!

Құрметті ардагерлер! Сіздерді ұлы мереке - Жеңіс күнімен шын жүректен құттықтай отырып, баршаңыздың дендеріңізге саулық, ұзақ ғұмыр, шаңырақтарыңызға шаттық, туғандарыңыз бен жақындарыңызға бақыт тілеймін!

Осынау ерлікке толы Күн тарихымыздың мәңгілік ұмытылмас парағы болып қала бермек.

Мерекелеріңізбен, қымбатты ардагерлер!

Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау мемлекеттік университетінің ректоры Ә.Ә.Әбжаппаров

Уважаемые ветераны, труженики тыла и коллеги!

Поздравляю с 70-летним юбилеем Победы и Великой Отечественной войне! Этот праздник – символ патриотизма, героизма и отваги людей, защищавших нашу Родину.

Великая Отечественная война и память о ней – часть общей истории многонационального Казахстана. Мы никогда не забудем подвиг старшего поколения, грудью заслонившего страну и спасшего мир от фашизма.

Мы, потомки участников войны, низко склоняем головы перед всеми, кто шел на встречу смерти в боях во имя спасения Родины, кто своим героическим трудом в тылу приближал Победу, кто поднимал страну из руин после войны.

Дорогие наши ветераны! Мы преклоняем головы перед Вами, ставшими для нас примером героизма, мудрости и трудолюбия. Желаю Вам крепкого здоровья, долгих лет жизни. Счастья, добра и благополучия Вам и Вашим близким и родным!

Ректор Кокшетауского государственного университета им. Ш.Уалиханова Абжаппаров А.А.

Кокшетауский государственный университет имени Ш.Уалиханова принят в Европейскую ассоциацию университетов (ЕАУ)

Вступление Кокшетауского государственного университета им. Ш. Уалиханова в Евразийскую ассоциацию университетов

Решение о приеме Кокшетауского государственного университета им. Ш. Уалиханова в Евразийскую ассоциацию университетов принято 15 апреля 2015 года на XIII Съезде Ассоциации. Съезд состоялся в Санкт-Петербургском государственном экономическом университете. В работе XIII Съезда принял участие ректор Кокшетауского государственного университета им. Ш. Уалиханова Абжаппаров Абдумуталип Абжаппарович.

Евразийская ассоциация университетов была создана по инициативе Московского государственного университета имени М.В. Ломоносова в 1989 году как Ассоциация университетов СССР. Инициатива Московского государственного университета имени М.В. Ломоносова была тогда поддержана двадцатью крупнейшими университетами Советского Союза. В 1992 году Ассоциация была преобразована в Евразийскую ассоциацию университетов.

Сегодня Евразийская ассоциация университетов – авторитетная и влиятельная международная организация университетов. В нее входят национальные университеты всех стран Содружества Независимых Государств, ведущие региональные университеты и высшие учебные заведения стран Евразийского пространства.

Сегодня Евразийская ассоциация университетов – авторитетная и влиятельная международная организация университетов. В нее входят национальные университеты всех стран Содружества Независимых Государств, ведущие региональные университеты и высшие учебные заведения стран Евразийского пространства.

Высшим руководящим органом Евразийской ассоциации университетов является Съезд Ассоциации. Всего за эти годы состоялось 13 съездов. Они проходили в Москве, Киеве, Баку, Ашхабаде, Казани, Минске, Астане, Санкт-Петербурге. На Съездах Евразийской ассоциации университетов рассматриваются проблемы развития национального образования, задачи сохранения единого образовательного пространства и обеспечения эквивалентности университетских дипломов, развития сотрудничества университетов – членов Ассоциации в области образования и университетской науке, основные учебно-методические вопросы совершенствования университетского образования.

Президентом Евразийской ассоциации университетов является Виктор Антонович Садовничий – ректор Московского государственного университета имени М.В. Ломоносова, вице-президент Российской академии наук, академик.

В настоящее время Евразийская ассоциация объединяет 130 университетов Азербайджана, Армении, Беларуси, Грузии, Казахстана, Кыргызстана, Латвии, Молдовы, России, Таджикистана, Туркмении, Узбекистана и Украины.

Вступление Кокшетауского государственного университета им. Ш. Уалиханова в столь престижную организацию является ярким признанием университета Евразийскими партнерами.

Мансап Орталығының ашылуы

2015 жылдың 17 наурызында Ш.Уәлиханов атындағы КМУ-дің бас оқу ғимаратында түлектердің сапалы жұмыс орындарын құруға және жұмысқа орналасу мүмкіндіктерін кеңейтуге ықпал ететін Мансап орталығының салтанатты ашылуы рәсімі өтті.

Шараға Орталық Азиядан атап айтсақ, Ресей, Өзбекстан, Тәжікстан, Қырғызстан және Қазақстанның ЖОО-ның 544126-TEMPUS -1-2013-1-ES- TEMPUS –JPHE UNIWOK «Түлектердің сапалы жұмыс орындарын құру және жұмыс орналасу мүмкіндіктерін кеңейту үшін Орта Азияның ЖОО-да Мансап орталықтарын нығайту» жобасы бойынша қызмет етіп жүрген өкілдері қатысты.

Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау мемлекеттік университетінің ректоры, профессор Ә.Ә.Абжаппаров жиылған қауым мен келген қонақтарды Мансап Орталығының ашылу салтанатымен құттықтап, болашақта осы игілікті бастаманың жан-жақтан қолдау тауып, үлкен жетістіктерге жетуіне тілектестік білдірді. Сондай-ақ, шетелден келген осы жобаның үйлестірушісі Аликанте университетінен Кристин Бинс өз лебізін жеткізіп, ЖОО арасындағы ынтымақтастықтың одан әрі нығайып, дами түсетініне деген сенімін білдірді.

Жоба миссиясы: UNIWOK Ш.Уәлиханов атындағы КМУ мен өндіріс арасындағы байланыстарды нығайтуға бағытталған. Жоба Болон қағидаларына және ЕМПУС басымдықтарына сәйкес студенттердің кәсіпкерлік мәдениетін арттыруға және түлектердің жұмысқа орналасуына тиімді ықпал етеді, ЖОО әлеуетін арт-

тыру арқылы Солтүстік өңірдің тұрақты дамуына мүмкіндік береді.

Жоба міндеті: - Ш.Уәлиханов атындағы КМУ-де Мансап орталығын құру және студенттер арасында жұмыспен қамту мен кәсіпкерлікті қолдау және көтермелеудің тиімді құралдарын туғызу.

- Университеттер мен кәсіпорындар арасындағы байланыстарды нығайту, Мансап орталығының жұмысына кәсіпорындардың белсенді қатысуы үшін құралдар мен механизмдерді әзірлеу.

- Орта Азияның 12 университетіндегі Мансап орталықтарын студенттер арасында жұмыспен қамту және кәсіпкерлікті көтермелеу мен қолдаудың тиімді құралдарына айналдыру, сондай-ақ басқа әріптес-мемлекеттердің университеттеріне үлгі болу.

- Мансап орталығына кәсіпорындар мен мүдделері сәйкес келетін тараптарды белсенді тарту үшін құралдар мен механизмдерді дамыта отырып, университет пен кәсіпорындар арасындағы қатынастарды нығайту.

UNIWOK қызметі мен оның тұрақты нәтижелері Ш.Уәлиханов атындағы КМУ-ге ғана емес, сонымен бірге Қазақстанның бүкіл Солтүстік өңірі үшін де пайдалы болары сөзсіз.

Шара соңында UNIWOK жобасының өкілдеріне университет атынан арнайы сертификаттар табысталып, сыйлықтар берілді.

Бұл іс-шараға БАҚ өкілдері де қатысты. Аталмыш шара естелік фотосуретке түсумен аяқталды.

Семинар-тренинг в рамках проекта TEMPUS 2013 UNIWOK

«Укрепление Центров Карьеры в вузах Центральной Азии для расширения возможностей выпускников в трудоустройстве и создании качественной занятости»

С 4 мая по 7 мая 2015 года в Самаркандском Государственном Университете (г. Самарканд, Узбекистан) состоялся обучающий семинар-тренинг на тему «Предприимчивость и поддержка предпринимательской деятельности» в рамках проекта TEMPUS 2013 UNIWOK «Укрепление Центров Карьеры в вузах Центральной Азии для расширения возможностей выпускников в трудоустройстве и создании качественной занятости» с участием профессоров из Европейских университетов-партнеров (Великобритания, Австрия и Испания) и сотрудников Центров Карьеры из стран Центральной Азии.

В ходе семинара европейские коллеги поделились опытом проведения тренингов по предпринимчивым навыкам, предпринимательской деятельности, онлайн курсов по предпринимательству, организации идей по бизнес ком-

петенциям и бизнес-планированию, а также ознакомились с различными мероприятиями по проведению конкурсов по бизнес компетенциям и программой «Enactus». На семинаре были представлены учебные модули развития предпринимательских навыков, различные проекты по бизнес компетенциям и предпринимательским возможностям. Участники семинара задавали интересующие вопросы тренерам из Европейских Университетов, выполняли различные групповые, практические задания, а также рассказали о развитии предпринимательства и поддержке предпринимательской деятельности в странах Центральной Азии.

По окончании тренинга всем участникам были вручены сертификаты.

Гулим Искакова
Менеджер отдела европейских программ и развития полиязычия

РОЛЬ РАБОТОДАТЕЛЕЙ В ОБЕСПЕЧЕНИИ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ

В Кокшетауском государственном университете им.Ш.Уалиханова всегда большое внимание уделяется содержанию образования, так как формирование у выпускников необходимых компетенций, как профессиональных, так и универсальных, например, умение работать в команде, способность самостоятельно учиться, и, как результат, их востребованность на рынке труда сегодня является основным показателем качества подготовки кадров.

Учебные заведения, имея обязательный компонент, утвержденный Государственным общеобязательным стандартом образования и типовыми учебными планами специальностей, вместе с тем обладают достаточной автономностью (до 65% учебного плана носит элективный характер), поэтому вполне могут определить содержание образовательной программы в соответствии с требованиями, предъявляемыми рынком труда к подготовке выпускников.

Так с 2012 года мы начали подготовку специалистов по модульным образовательным программам, ведется постоянная работа по совершенствованию образовательных программ с учетом мнения всех заинтересованных сторон. Работа проходит в два этапа. Работодатели в условиях широкого использования в производстве инноваций, передовых знаний и технологий, формирования и развития глобальных рынков труда нуждаются в новых специалистах. Поэтому применяя на первом этапе различные формы работы с представителями рынка труда – круглые столы, семинары, встречи, конференции – мы активно взаимодействуем с работодателями в формировании компетенций выпускников и содержания образования.

Например, кафедра «Финансов и менеджмента» провела круглый стол на тему: «Инновационные модели взаимодействия работодателей, социальных партнеров и университета», на который были приглашены представители областных филиалов коммерческих банков: АО «АТФ Банк», АО «Сбербанк», АО «Цеснабанк», АО «Банк ЦентрКредит», АО «Народный банк Казахстана», АО «Жилстройсбербанк Казахстана», представители Департамента государственных доходов по Акмолинской области, представители ТОО МФО «КМФ» и ТОО «Жеке Батыр», преподаватели кафедры, студенты выпускных курсов. В рамках открытого диалога между всеми участниками круглого стола, были обсуждены многие вопросы содержания образовательных программ для специальностей «Финансы» и «Менеджмент», внесены предложения по внедрению дисциплин, таких как «Деловая психология», «Тайм-менеджмент», рассмотрены вопросы прохождения профессиональной практики и потенциального трудоустройства.

Представители банков второго уровня и других финансовых организаций активно и открыто делились своим мнением об уровне подготовки специалистов, а также выражали свое мнение о тех компетенциях и навыках, которые они, как потенциальные работодатели, хотели бы видеть в молодых специалистах. Также опытные руководители делились своим личным опытом построения карьеры в финансовой сфере и советами молодым будущим коллегам.

В 2015 году учебно-методической службой был изменен формат второго этапа - защиты образовательных программ на 2015-2019 годы

обучения. Эта процедура проходила согласно утвержденного графика, заведующие кафедрами представляли образовательные программы в присутствии представителей рынка труда, выпускников прошлых лет и преподавателей кафедры. Кроме того, были приглашены студенты 4 курсов, которые смогли получить представление о качестве полученных знаний на прошедшей производственной практике и могли высказать свое важное мнение о содержании дисциплин и программы в целом.

Так по специальности 5B080100-Агрономия была представлена образовательная программа «Агротехнология». Выбор этого направления подготовки специалистов был определен особенностями развития сельского хозяйства региона. На защите образовательной программы работодатели представляли руководители и специалисты Акмолинской областной территориальной инспекции в АПК МСХ и ГУ Республиканский методический центр фитосанитарной диагностики и прогнозов в АПК МСХ РК. Работодатели отметили хороший уровень подготовки кадров по этой специальности, но, вместе с тем, предложили включить дисциплины, связанные с развитием тепличного производства, которое сегодня становится актуальным направлением в сельском хозяйстве, при этом они отметили необходимость знания выпускниками основ бухгалтерского учета.

По специальности 5B042100-Дизайн были представлены две образовательные программы «Архитектурный дизайн» и «Графический дизайн». При активном участии руководителей ТОО «Дизайн Ландшафт» и рекламного агентства «АРТ Кокше», выпускников и студентов были высказаны предложения по увеличению объемов дисциплин, связанных с применением компьютерных программ.

На защитах образовательных программ по педагогическим специальностям присутствовали учителя и руководители различных школ и лицеев города - Профильная школа-гимназия полиязычного обучения № 3 имени М. Габдулина, Назарбаев интеллектуальная школа г Кокшетау, СШ № 1, СШ №18, Областная спе-

циализированная школа-интернат №3 для одаренных детей, ОСДЮСШОР № 2, Школа высшего спортивного мастерства УТФКиС Акмолинской области, а также представители ГУ Отдел образования г. Кокшетау.

В активном диалоге обсуждались вопросы о необходимости включения в образовательные программы дисциплин, связанных с инклюзивным образованием, развитием навыков проектной работы со школьниками, педагогического мастерства.

Так на специальности 5B011800-Русский язык и литература учителя предложили внести в образовательную программу дисциплину «Детская литература», как необходимый компонент для уроков в среднем звене школы.

Учителя начальных классов обосновали необходимость увеличения объемов дисциплин по математике, языку и литературе в образовательной программе по специальности 5B010200 Педагогика и методика начального обучения.

По специальности 5B011600 География была представлена образовательная программа «География и экология». Учителя КСШ № 1 (с. Красный Яр) предложили изменить последовательность изучения некоторых дисциплин в соответствии со школьным курсом географии.

Многие представители школ ставили вопрос о необходимости проведения первой активной педагогической практики на третьем курсе. В процессе обсуждения был определен перечень специальностей, на которых это необходимо сделать, так как содержание дисциплин большое и методика их преподавания в среднем и старшем звене школы несколько различается – это специальности «Математика», «Физика», «Русский язык и литература», «Иностранный язык: два иностранных языка».

На защите по специальности 5B070100 Биотехнология была представлена образовательная программа «Биотехнология биоорганических соединений». Представители филиала Национального центра биотехнологии (г.Степногорск) предложили ввести в образо-

вательную программу дисциплины «Производство ферментов» и «Основы химического анализа», так как эти дисциплины необходимы тем выпускникам, кто будет трудоустроен на этом предприятии. В процессе обсуждения была достигнута договоренность об открытии филиала кафедры на АО «Кокшетауминвод», и определены дисциплины, по которым практические и лабораторные занятия будут проходить на предприятии.

На защите образовательной программы «Организация туроператорских и турагентских услуг» по специальности 5B090200 Туризм и образовательной программы «Технология обслуживания и сервис» по специальности 5B091200-Ресторанное дело и гостиничный бизнес представители Управления туризма Акмолинской области, турфирмы ТОО «Жолымбет», ресторана «Самрук», кафе «Сыр-Сулу», гостиницы «Достык», отеля «Плаза» отметили необходимость увеличения объемов кредитов, отводимых на изучение иностранного языка, что сегодня является необходимым условием востребованности на рынке индустрии туризма и гостеприимства.

Защиты прошли 45 образовательных программ различных направлений бакалавриата. Особенно хочется отметить активную позицию студентов 4 курса, которые открыто высказывали свое видение содержания образовательных программ по последовательности изучения дисциплин и, иногда, по их содержанию. В целом предложенные образовательные программы отражают потребности региона в подготовке кадров для всех сфер – образования, производства, сельского хозяйства, и сферы услуг.

Успешное развитие взаимных отношений Кокшетауского государственного университета им.Ш.Уалиханова с работодателями продолжается:

- заметно увеличилось число учебных курсов по запросам работодателей;
- учитываются потребности предприятий и организаций при введении новых траекторий образования и открытии новых образовательных программ;
- регулярно привлекаются работодатели и специалисты-практики к разработке и обсуждению образовательных программ, в том числе предполагаемых результатов обучения;
- пересмотрено содержание программ профессиональных практик;
- работодатели привлекаются к проведению занятий, в том числе на базе филиалов кафедр в ТОО «Евразия групп» по специальностям сельско-хозяйственного направления, в филиале АО «Цеснабанк» и ТОО «Софтмастер» по специальностям экономического направления, в ресторанно-гостиничном комплексе «Самрук» по специальностям индустрии гостеприимства и других.

Таким образом, возрастает роль работодателей в обеспечении качества образования, предоставляемого вузами, так как они получают реальную возможность влиять на содержание программ и учебных курсов и процессы формирования профессиональных компетенций выпускников.

ИСКЕНДИРОВА С.К.,
к. э.н., доцент,
руководитель
учебно-методической
службы

Географ Мазбаев О.Б. в КГУ им. Ш.Уалиханова

Огромное спасибо ректору КГУ им. Ш. Уалиханова, д.т.н., профессору Абжаппарову А.А. за приглашение на кафедру географии, экологии и туризма замечательного человека, уникального учёного, доктора географических наук, профессора Евразийского национального университета им. Гумилёва, заслуженного инструктора РК, почётного работника туризма, отличника образования РК, академика Московской академии ДЮТК и МАИИ, автора 320 публикаций, электронных мультимедийных учебников по физической географии, учебных пособий и учебников по географии и туризму Мазбаева Ордена Белибековича - Советника Столичной Ассоциации Туризма.

У Ордена Белибековича богатый опыт по авто-мото и пустынному пешеходному туризму: участник Чемпионата СССР по авто-мото туризму, 5000 тыс. км - по маршруту Алматы-Тюнь-Центральный Тянь-Шань- Уланбелль-Бетпақдала-Каражал-Балхаш-Талды-Курган-Лепсы-Алматы.

Первопрохождение 2900 км по Бетпақдале, по горам Тянь-Шаня. Серебряный призёр чемпионата СССР. Школа инструкторов горного туризма, экскурсоводов-гидов.

Экспедиция по маршруту Ч.Уалиханова 2001-2010 год. Экспедиция: Атажуртка, саяхат по Жетысуйскому региону. Первая Казахстанская автомобильная научная экспедиция на Южный полюс в ноябре 2011 года. Покоритель Южного полю-

са, научный руководитель научной познавательной экспедиции «Легенды Казахстана-2012».

Кашгарская экспедиция по маршрутам Ч.Уалиханова (Великий Шелковый путь Центральной Азии 2014).

Он награжден золотым компасом Московской международной академии детского юношеского туризма и краеведения, так же имеет медаль «За верность детскому туризму».

Мазбаев О.Б. - одержимый путешественник, который совершает переходы на верблюдах через пустыни Средней Азии, поднимается на вершины Тянь-Шаня, Памира и Карпат.

Отрадно то, что нашего приглашенного Мазбаева О.Б. чествовали директор ГKKП «Областной Центр детского и юношеского туризма» к.п.н. Арманмурзаков и директор областного историко-краеведческого музея Кенжебай Мукушев.

Послушать лекции этого Великого Учёного было очень почётно и приятно для наших студентов!

Кроме лекций нам посчастливилось принять активное участие в программе круглого стола «Научно-экспедиционная деятельность доктора географических наук Мазбаева О.Б.». На данном мероприятии выступил с презентацией о семинарах инструкторов туризма главный специалист управления туризма Акмолинской области Касымов С.Р. А в поддержку детского туризма много интересного сообщил главный специалист ГKKП «Областной Центр детского и юношеского туризма» Дюсекеев С.Б.

К.с/х.н., и.о. профессора Хусаинова РазьяКаирбековна поблагодарила всех гостей за активное участие и к.б.н., и.о. доцента Курманбаеву Айгуль Сапарбековну за интересный круглый стол! Как ЗДОРОВО, что благодаря ходайтасту заведующей кафедрой географии экологии и туризма к.б.н. Фахруденовой Идибулатовны мы воочию увидели настоящего Героя нашего времени, уникального путешественника и легендарного человека из Книги Рекордов Гиннеса!

Академический доцент кафедры географии, экологии и туризма КГУ им.Ш.Уалиханова. Канитаева Карима

Дәстүрлі «Шоқан тағылымы -19» халықаралық ғылыми - тәжірибелік конференциясы

2015 жылдың 17 сәуір күні Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау мемлекеттік университетінің салтанат залында бүкіл түркі халықтарының мақтанышы, қазақтың тұңғыш ғалымы, ұлы ағартушы, философ, этнограф, саяхатшы, тарихшы Шоқан Шыңғысұлы Уәлихановтың 180 жылдығына арналған дәстүрлі «Шоқан оқулары – 19» халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясы өтті.

Аталмыш іс-шара Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау мемлекеттік университетінің бас оқу ғимараты алаңындағы ұлы ғалым Шоқан Шыңғысұлының құрметіне қойылған ескерткішке гүл шоқтарын қою рәсімінен басталып, университет мұражайын аралаумен жалғасын тапты.

Ш.Уәлиханов атындағы КМУ бірінші проректоры Т.Н. Жаркынбеков салтанатты мәжілісті өзінің құттықтау сөзімен ашып, конференцияға қатысушылардың жұмыстарына сәттілік тіледі.

Бұдан кейінгі сөз кезегін алған жерлесіміз, ҚР Парламенті Сенатының депутаты, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері, жазушы, драматург Ерғалиев Жабал Ерғалиұлы, Ақмола облысы әкімінің орынбасары Нұркенов Нұрлан Жаңбыршыұлы, Ш.Уәлиханов атындағы КМУ «Өңірлік зерттеу институтының» директоры, тарих ғылымдарының докторы, Көкшетау қаласының құрметті азаматы Әбуев Қадыржан Қабыденұлы да өздерінің құттықтау

сөздерін айтып, жылы лебіздерін білдірді. Сонымен бірге, конференция барысында ЖОО-ның дайындық бөлімінің тыңдаушысы, алыстан келген қандасымыз – Қытай елінің азаматы Қыран Сәрсенбай ұлы ғалым Шоқан туралы сөз қозғап, ҚХР-да да оның есімінің кеңінен танымал, әрі құрметті екенін айтып өтті. Отырыс барысында Шоқан бабамыздың тікелей ұрпақтарынан және еліміздің жоғары оқу орындарының басшылары атынан құттықтау жеделхаттары келіп түсті.

Конференция жұмысының барысында ғылымның түрлі салалары бойынша өзекті мәселелер қарастырылды. Секциялық отырыстар 15 ғылыми-әдістемелік бағыт бойынша өткізілді. Аталған конференцияға 425-тен астам мақалалар мен баяндамалар келіп түсті.

Алқалы жиынға алыс және жақын шетелдерден келген қонақтар саны: 7-шетелдік (Польша-1, Хакасия-1, Омск-3, Томск-2) және 60 қазақстандық ғалымдар.

Баяндамаларын жіберген ғалымдар: Польша,

Венгрия, Ресей, Татарстан, Өзбекстан, Хакасия, Якутия, Қырғызстан және қазақстаннан 225 адам.

Атап айтатын болсақ, А.Мицкевич атындағы Познань университетінің Азиятану кафедрасының «Түркітану, монғолтану және кәрістану» бөлімінің профессоры Ақтай Гулайхан, Хакасия Республикасы, Абакан қаласындағы «Хакасия Республикасының тіл, әдебиет және тарих ғылыми-зерттеу институты» әдебиет секторының ғылыми қызметкері, ф.ғ.к. - Майнагашева Нина Семеновна, Ф.М.Достоевский атындағы Омбы мемлекеттік университетінің профессоры - Исачкин Сергей Павлович, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің филология ғылымдарының докторы, профессор - Жумагулов Сағымбай Ботбайұлы, Ф.М.Достоевский атындағы Омбы мемлекеттік университетінің химия ғылымдарының докторы, профессор - Фисюк Александр Семенович, ҚР Мемлекеттік орталық кинофотокүжаттар және дыбыс жазбалары мұрағаты директорының орынбасары, тарих ғылымдарының кандидаты - Сатаева Сауле Амантайқызы қатысты.

«Шоқан тағылымы» халықаралық ғылыми-практикалық конференциясы жастардың ғылыми ой-санасын дамытуға мүмкіндік туғызатын зерттеу жұмысына тартуға бағытталған маңызды шара болып табылады.

Конференция Шоқанның туған жері Сырымбет ауылындағы «Айғаным» тарихи-мемориалдық кешеніне және «Шоқан Уәлиханов атындағы тарихи-этнографиялық мұражайға» мәдени-рухани экскурсия жасаумен аяқталды.

«Сөйлеу мен тілдегі сөз: филология ғылымдарындағы қолданбалы зерттеулер» V Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясы

2015 жылдың 16 сәуірі күні Ш.Уәлиханов атындағы КМУ-дің салтанат залында филология ғылымдарының докторы, профессор Сұлтаньяев Оғаз Арыстанғалиұлын еске алуға арналған «СӨЙЛЕУ МЕН ТІЛДЕГІ СӨЗ: ФИЛОЛОГИЯ ҒЫЛЫМДАРЫНДАҒЫ ҚОЛДАНБАЛЫ ЗЕРТТЕУЛЕР» V Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының ашылу рәсімі өтті.

Ш.Уәлиханов атындағы КМУ-дің бірінші проректоры Т.Н.Жаркынбеков өзінің құттықтау сөзімен аталмыш шараны ашты.

Конференцияның мақсаты: Қазақстандағы филология ғылымының жай-күйі мен даму келешегін талқылау, маңызды мәселелері мен оларды шешу жолдарын белгілеу, тіл білімі және әдебиеттану саласындағы қолданбалы зерттеулердің басымды бағыттарын анықтау.

Конференцияға шетелдік ғалымдар, еліміздің түкпір-түкпірінен келген филолог-ғалымдар, жас зерттеушілер және мектеп ұстаздары қатысты.

Конференция аясында өткізілген пленарлық мәжілісте А.Абдрахманов пен О.А.Сұлтаньяевтың «Көкшетау өңірінің жер-су атаулар сөздігінің» тұсаукесері болып, қазақ, орыс және шетел филологиясы бағыттары бойынша секциялық отырыстар өткізілді.

Конференция жұмысының негізгі бағыттары: 1.Қазіргі заманғы ғылыми парадигмадағы қазақ филологиясының өзекті мәселелері 2. Қазақстан русистикасының басымды бағыттары: қазіргі жай-күйі мен келешегі 3. Шет тілін үйрену және мәдениаралық

коммуникация контексіндегі аударма теориясы

Конференция аясында «Филология ғылымдарын зерттеуді әдістемелік және ғылыми-әдістемелік тұрғыда қамтамасыздандыруды жетілдіру» ғылыми семинары өткізілді.

Семинардың мақсаты: филология ғылымдарының өзекті мәселелеріне қатысты теориялық-әдістемелік тәжірибелер мен зерттеу нәтижелерін қорытып жинақтау үшін ҚР БҒМ-нің гранттық қаржыландыруы аясындағы ғылыми жобаларды жүзеге асыратын қазақстандық ғалымдарды біріктіру.

Семинарға қатысу үшін ҚР БҒМ грантпен қаржыландыратын ғылыми жобалардың зерттеу нәтижелеріне қатысты идеяларымен, қорытындыларымен, нақты ұсыныстарымен бөлісе алатын жетекшілері шақырылды.

Семинардың негізгі бағыттары: 1. Отандық ғылымды дамыту саласындағы мемлекеттік саясаттың маңызды әрі бөлінбес құрамы ретіндегі ғылыми зерттеулерді гранттық қаржыландыру.

2. Қазақстан ғалымдарының филология ғылымдары саласындағы қолданбалы зерттеулері.

3. Филология саласындағы ғылыми зерттеулер бойынша ұсыныстарды әзірлеу технологиялары.

Семинар жұмысына шетелдік ғалымдар кеңесшілер ретінде қатысты.

Конференция соңында қатысушыларға сертификаттар табысталды.

V международная научно-практическая конференция «Слово в языке и речи: прикладные исследования в филологических науках»

16 апреля 2015 года в актовом зале КГУ имени Ш.Уәлиханова прошла церемония открытия V Международной научно-практической конференции «Слово в языке и речи: прикладные исследования в филологических науках», посвященной памяти доктора филологических наук, профессора Сұлтаньяева Оғазы Арыстанғалиевича.

Мероприятие с поздравительным словом открыл первый проректор КГУ имени Ш.Уәлиханова Жаркынбеков Т.Н.

Цель конференции: обсудить состояние и перспективы развития казахстанской филологической науки, наметить актуальные проблемы и пути их решения, обозначить приоритетные направления прикладных исследований в области языкознания и литературоведения.

В конференции участвовали зарубежные ученые, ученые-филологи Казахстана, молодые исследователи и учителя школ.

В рамках работы конференции прошли: пленарное заседание, презентация словаря А. Абдрахманова, О.А. Сұлтаньяева «Көкшетау өңірінің жер-су атаулар сөздігі», секционные заседания по направлениям казахской, русской и иностранной филологии.

Основные направления работы конференции: 1. Актуальные проблемы казахской филологии в современной научной парадигме.

2. Приоритетные направления казахстанской русистики: современное состояние и перспективы.

3. Изучение иностранного языка и теория перевода в контексте межкультурной коммуникации.

В рамках конференции прошел научный семинар «Совершенствование методологического и научно-методического обеспечения исследовательской деятельности в филологических науках».

Цель семинара: объединение казахстанских ученых, работающих над научными проектами в рамках грантового финансирования МОН РК, для обобщения теоретико-методологического опыта и результатов исследований по актуальным проблемам филологических наук.

Для участия в семинаре были приглашены руководители научных проектов, имеющих грантовое финансирование МОН РК, которые смогут обменяться идеями, выводами, предложениями и практическими рекомендациями по результатам исследований.

Основные направления работы семинара:

1. Грантовое финансирование научных исследований как значимая составляющая государственной политики в сфере развития отечественной науки.

2. Прикладные исследования казахстанских ученых в области филологических наук.

3. Технологии выработки рекомендаций по научным исследованиям в области филологии.

В работе семинара приняли участие зарубежные ученые, которые выступили в качестве консультантов.

Всем участникам конференции были вручены сертификаты.

Теория и практика всегда вместе

В рамках взаимодействия теории с практикой 27 апреля 2015 г. 27.04.2015 года студенты 2 курса специальности Юриспруденция КГУ им. Ш. Уалиханова были приглашены на «День открытых дверей», организованного специализированным межрайонным судом по делам несовершеннолетних Акмолинской области. Данный Суд в Кокшетау появился 2 июля 2012 года.

Суды по делам несовершеннолетних создаются как суды комплексной юрисдикции, к подсудности которых отнесены не только уголовные дела о преступлениях, совершенных несовершеннолетними и уголовные дела о преступлениях, непосредственно нарушающих права несовершеннолетних, но и:

- гражданские дела об определении места жительства ребенка, о лишении (ограничении) восстановления родительских прав; об усыновлении ребенка; по спорам, возникающим из опеки и попечительства (патроната) над несовершеннолетними детьми;

- дела об административных правонарушениях (посягательство на права несовершеннолетних - невыполнение родителями или лицами, их заменяющими, обязанностей по воспитанию детей; вовлечение несовершеннолетнего в совершение административного правона-

рушения и другие).

Специализированный межрайонный суд по делам несовершеннолетних расположен на 3-ом этаже здания Акмолинского областного суда.

В ходе мероприятия ребята посетили залы судебных заседаний, которые оборудованы самым лучшим оборудованием для проведения судебных слушаний, узнали возможности применения инновационных технологий в процессе судопроизводства. Студенты почувствовали атмосферу отправления правосудия, ознакомились с особенностями работы данного суда. Ребята посетили кабинет психолога где судьи объяснили им работу которую выполняет судья при отправлении правосудия участниками которого являются дети. Студенты получили исчерпывающие ответы на интересующие их вопросы. Многие знания, которые ребята зна-

ли теоретически, закрепили ответами профессионалов судей.

Судьи пригласили ребят на практику, а студенты в свою очередь пригласили судей к себе

в гости для знакомства со своим факультетом.

Заведующий кафедрой Юриспруденция КГУ им. Ш. Уалиханова Абдилов К.С.

Будущее определяется сегодня

В рамках заключенного Меморандума о сотрудничестве в Прокуратуре Акмолинской области 23 апреля 2015 года прошел День открытых дверей, в котором приняли участие выпускники специальности юриспруденция КГУ им. Ш. Уалиханова.

Перед студентами выступили начальники структурных подразделений аппарата прокуратуры области. Они рассказали об основных направлениях надзорной деятельности органов прокуратуры и особенностях службы. Особо отмечались высокие требования,

предъявляемые к кандидатам на должности в органах прокуратуры.

Старшие товарищи обратили внимание на то, что решение работать в органах прокуратуры должно быть осознанным, так как требует ответственности, дисциплины, высокого профессионализма. Были полезными советы о необходимости помимо тщательного изучения законодательства, изучение информационных систем.

Сотрудник областной прокуратуры проинформировал об изменениях в Законе «О пра-

воохранительной службе» в части приема на службу. Так, принимаемые на службу в правоохранительные органы граждане в обязательном порядке проходят медицинское и психофизиологическое освидетельствование, в том числе полиграфологическое исследование. В докладе отмечена важность формирования законопослушного поведения, морально - психологической устойчивости будущих работников правоохранительных органов.

Начальник управления кадровой работы Алеева Г.Т. ознакомила с основными положениями Концепции кадровой политики правоохранительных органов РК. Отметила важность развития мотивации выпускников для поступления на службу в органы прокуратуры. Охарактеризовала основные этапы проведения конкурса и стажировки для занятия должностей в органах, ведомствах и учреждениях прокуратуры.

В связи с этим, остановилась на проводимой доконкурсной процедуры поступления на службу в органы прокуратуры.

Рассказала о формировании Единого республиканского Пула студентов, направленного на поиск наиболее способных студентов, обладающих высоким потенциалом для поступления на службу, о необходимости развития их интереса и мотивации к службе в органах прокуратуры, который размещается на ведомственном портале и доступен для всех территориальных органов прокуратуры.

Для участия в Пуле студентов, студентам необходимо предоставить согласно предъявляемым требованиям (заполненные анкеты и

эссе на тему «Почему я хочу служить в органах прокуратуры») для их дальнейшего привлечения к участию в конкурсах на службу. Наши выпускники живо откликнулись на это предложение.

В ходе беседы наши выпускники имели возможность задать интересующие их вопросы. Далее была проведена экскурсия по музею областной прокуратуры.

Ранее студенты выпускных курсов на основании заключенных договоров прошли производственную практику в прокуратуре Акмолинской области, также в ДВД Акмолинской области, в Акмолинском областном суде, в Департаменте юстиции и ЦОН по Акмолинской области. В период практики студенты смогли закрепить и углубить теоретические знания, полученные на учебных занятиях, приобрести и совершенствовать профессиональные умения и навыки по правоохранительной деятельности.

Также сотрудники правоохранительных органов являются частыми гостями университета при проведении различных конференций, семинаров и воспитательных мероприятий. Был заключен Меморандум о сотрудничестве между Акмолинским областным филиалом Союза юристов Казахстана и юридической клиникой при кафедре юриспруденции. Эти и другие меры направлены на реализацию принципа социального партнерства, целью которого является подготовка профессионально и социально ориентированного специалиста, отвечающего требованиям времени.

С.Ж. Сейтенова, Ст. преподаватель кафедры юриспруденции

«Қазақстан халықтарының менталитеті: жалпы және ерекше» тақырыбындағы дөңгелек үстел

Қазақстан халқы Ассамблеясының 20 жылдығын мерекелеу аясында Отандық тарих және Қазақстан халқы Ассамблеясы кафедрасы Ш. Уәлиханов атындағы КМУ кітапханасымен бірлесіп «Қазақстан халықтарының менталитеті: жалпы және ерекше» тақырыбында дөңгелек үстел өткізді. Іс-шараға кафедра оқытушылары, филология-педагогика және жаратылыстану факультетінің 1 курс студенттері қатысты. Кітапхана қызметкерлері «Ел бірлігі-татулық кепілі» тақырыбы бойынша көрме ұйымдастырып, тарихи кітаптар, журналдар, мерзімді басылымдар материалдарын ұсынды.

Дөңгелек үстелді кафедра меңгерушісі, т.ғ.к., доцент Г.Т.Каженова құттықтау сөзімен ашты. Дөңгелек үстелдің модераторы – кафедраның аға оқытушысы Г.Б.Қарсакова.

Этностар арасындағы төзімділік пен қоғамдық келісім – республиканың игілігі, оның басты құндылығы. Қазақстан халқы Ассамблеясы Қазақстан қоғамындағы ауызбіршілікті нығайтатын маңызды құрылым болып табылады. Оның бірегей әрі өте құнды тәжірибесі әлемдік құрметке ие болды.

Іс-шараны талқылауға «Биотехнология», «Шет тілі: екі шет тілі» мамандығының 1 курс студенттері: Ибраева Айнұр, Овчинникова Анастасия, Есмағамбетова Камила, Уланова Юлия, Якименко Елизавета, Васильева Устина, Жувасова Лейла белсене қатысты.

Қазақстан қоғамындағы демократиялық дамудың әлеуметтік-мәдени құндылығы ретіндегі ұлттық менталитеттің ерекшеліктері, Қазақстан халықтарының ұлттық сипаты

карастырылды. Қазақ жерінде түрлі ұлттардың өкілдері бір шаңырақ астына топтасқан. Қазақстан Республикасының аумағында 16 миллионнан астам адам бейбітшілік пен келісім аясында өмір сүріп жатыр.

Дөңгелек үстел өте қызықты да мазмұнды өтті. Дөңгелек үстелдің қатысушылары көптің және көпконфессиялы Қазақстанда саяси тұрақтылық пен ұлтаралық келісімнің сақталуын қамтамасыз ететін Қазақстан халқы Ассамблеясының бірегей қоғамдық институт ретіндегі аса маңызды рөлін атап өтті.

Круглый стол на тему «Менталитет народов Казахстана: общее и особенное».

«Круглый стол» был открыт приветственным словом заведующей кафедрой, к.и.н. доцентом Каженовой Г.Т. Модератором «Круглого стола» выступила ст. преподаватель кафедры Карсакова Г.Б.

Межэтническая толерантность и общественное согласие – достояние республики, ее главные ценности. Важнейшей укрепляющей структурой сплоченности казахстанского общества является Ассамблея народа Казахстана. Ее опыт - уникален и бесценен, получил мировое признание.

В обсуждении приняли активное участие студенты 1 курса специальности «Биотехнология» и «Иностранный язык: два иностранных языка»: Ибраева Айнұр, Овчинникова Анастасия, Есмағамбетова Камила, Уланова Юлия, Якименко Елизавета, Васильева Устина, Жувасова Лейла. Были рассмотрены особенности национального характера народов Казахстана, национальный менталитет как социокультурная ценность демократического развития казахстанского общества. Казахская земля объединяют под единым шаныраком представителей различных национальностей. На территории Республики Казахстан проживают более 16 миллионов человек. И все они живут в полном согласии и мире. С древнейших времен и по сегодняшний день.

Встреча за круглым столом получилась интересной и содержательной. Участники «круглого стола» отметили важнейшую роль Ассамблеи народа Казахстана как уникального общественного института, обеспечивающего сохранение политической стабильности и межнационального согласия полиэтнического и поликонфессионального казахстанского общества.

В рамках празднования 20-летия Ассамблеи народа Казахстана кафедрой Отечественной истории и АНК совместно с библиотекой КГУ им. Ш. Уалиханова был проведен круглый стол на тему «Менталитет народов Казахстана: общее и особенное». На мероприятии приняли участие преподаватели кафедры, студенты 1 курса филолого-педагогического и естественного факультетов. Сотрудниками библиотеки была подготовлена выставка на тему «Ел бірлігі-татулық кепілі» были представлены исторические книги, журналы, материалы периодических изданий.

Люди, судьбы, времена...

Десять лет назад не стало Куандыка Досмаганбетовича Жуламанова, человека с большой буквы, великого труженика, более сорока лет проработавшего в системе образования и внесшего огромный вклад в подготовку педагогических кадров и развитие высшего образования в Казахстане.

Он родился и вырос в большой дружной семье. Его отец был талантливым человеком, знавшим наизусть целые поэмы, дастаны, о его красноречии и мастерстве вспоминает Сабит Муканов в своей книге «Халық мұрасы». Выросший в такой атмосфере, Куандык Досмаганбетович с детства тянулся к знаниям, отличался от своих сверстников сообразительностью и хорошей учебой. Учился Куандык Досмаганбетович в Конюховской семилетней школе Булаевского района Северо-Казахстанской области.

Наверное, еще с детства, когда он еще только начал ходить в сельскую школу, маленькому Куандыку нравилась учительская работа. Близкие вспоминают, что он всегда с восхищением отзывался об учителях.

Учеба сначала давалась с трудом из-за незнания русского языка, однако упорство и стремление к знаниям позволили ему по окончании семилетки начать здесь же трудовую деятельность в качестве учителя начальных классов. Замечательный человек, директор школы Дмитрий Степанович Зонов, предложил ему давать уроки в 8-9 классах, поскольку в школе не хватало преподавателей. Еще не имея среднего образования, Куандык Досмаганбетович преподавал алгебру, геометрию, тригонометрию и физику, одновременно обучаясь в Петропавловском педагогическом училище. Самостоятельное углубленное изучение любившейся математики помогло ему закончить педучилище с отличием.

И с этой поры вся жизнь Куандыка Досмаганбетовича связана с педагогической деятельностью, отдавая обучению и воспитанию молодого поколения.

В 1953 году Куандык Досмаганбетович поступил в Казахский государственный университет на факультет математики. Годы учебы в университете были первой ступенью в его становлении как ученого. Как член научного студенческого

общества и Сталинский стипендиант, он выступал с докладами на научных студенческих конференциях. С благодарностью Куандык Досмаганбетович вспоминал своих наставников – академика К.П.Персидского, доцента В.П.Харасахала, молодого профессора Х.Ибрашева и др. Он активно занимался общественной работой: организовал первый студенческий домбровский оркестр и казахский хор, возглавлял комсомольскую организацию факультета, всегда поддерживал патриотический дух своих сокурсников.

В годы учебы он, как и многие студенты тех лет, испытывал большие материальные трудности и поэтому с теплотой вспоминал своих земляков, студентов-заочников, купивших ему накануне государственного экзамена новый костюм. Да, такое не забывается!

Любовь к избранному делу, упорство и целеустремленность позволили ему достичь на педагогическом поприще больших высот. Ему довелось пройти все ступени учительства. Знания и талант молодого специалиста были замечены окружающими – Куандыку Досмаганбетовичу доверяют директорство в семилетней, а затем и средней школе с.Ленинградское Кокчетавской области.

Упорную работу педагога сочетает с дальнейшим повышением своей квалификации, пополнением знаний. Специалиста с высшим образованием, имеющего солидный стаж, Министерство просвещения решило использовать для работы в вузе. С 1960 по 1972 годы Жуламанов К.Д. исполняет обязанности ассистента, заведующего кафедрой физики и математики Семипалатинского зооветеринарного и Павлодарского индустриального и педагогического институтов. После окончания аспирантуры и защиты диссертации в 1972 году одновременно с Е.И.Боярским он был направлен в Кокчетавский педагогический институт им.Ш.Валиханова проректором по учебной и научной работе. С тех пор судьба Куандыка Досмаганбетовича неразрывно связана с Кокшетауской землей.

Для педагогического института, в котором на тот момент было всего три факультета с русским языком обучения и несколько сотен студентов, начался новый этап в развитии. За годы работы тандема «Боярский-Жуламанов» открылись новые специальности: химия, биология, казахский язык и литература, казахский язык и литература в школах с нерусским языком обучения, информатика, художественно-графическое отделение и новые факультеты, число студентов выросло до 2500, увеличилось количество кандидатов наук среди профессорско-преподавательского состава. Одним из важных достижений работы Ку-

андыка Досмаганбетовича было открытие казахских отделений на всех специальностях: пединститут готовил учителей для казахских школ всего северного региона Казахстана.

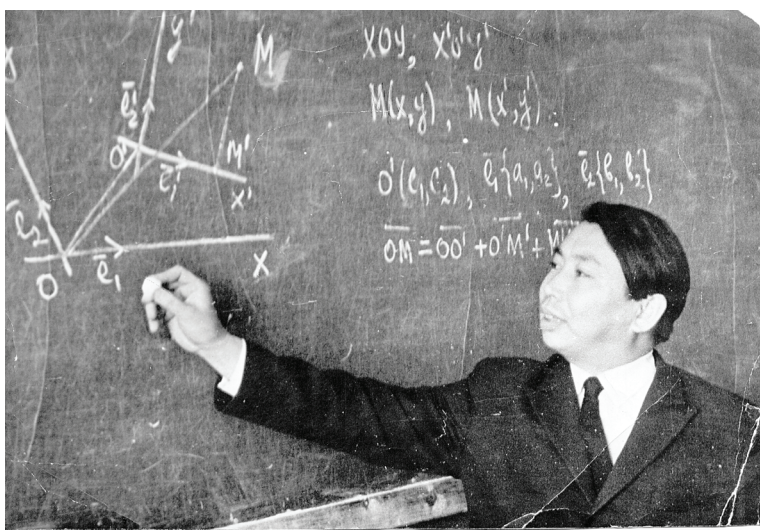
Была укреплена материальная база: построены новый корпус университета, общежития, оснащены современным оборудованием лаборатории физики, химии, психологии, функционировал спортивно-оздоровительный лагерь «Буревестник» и т.д. И самое главное, в коллективе была создана атмосфера взаимопомощи, культа творчества и подлинной демократии.

Долгие годы на плечах Куандыка Досмаганбетовича лежал практически весь груз учебно-воспитательного процесса пединститута: составление необходимой документации, систематическая работа с заведующими кафедрами, деканами и многое другое. От заведующих кафедрами он требовал знания и понимания структуры учебных пла-

требовательностью к себе и справедливостью были хорошим примером для подражания в профессиональном становлении молодых педагогов. Вот почему сотни бывших выпускников с глубокой благодарностью и признательностью вспоминают К.Д. Жуламанова.

Куандык Досмаганбетович знал о каждом преподавателе, что он заканчивал и какие оценки у него в приложении к диплому, в какой области лежат его научные интересы, что он выписывает и читает, его эрудицию и перспективы.

Память у Куандыка Досмаганбетовича была неординарная, а точнее феноменальная. Он помнил 5-10 летней давности проценты, даты, события и даже что в какой папке находится. Вся документация располагалась строго по полочкам. На столе была масса бумаг, но каждая из них лежала на своем месте. Порядок царил во всем: в документах, делах и поступках.

нов, объема дисциплин в часах и временного порядка их изучения, понимая, что без знания этих документов невозможно рационально организовать учебный процесс кафедры и управлять им.

В отношении к молодым преподавателям Куандык Досмаганбетович был не столько начальником, сколько старшим товарищем, желающим помочь своим подчиненным, и это шло от сути его характера. Запомнились его слова: «Я вечно начальником не буду, мне важно, как я буду смотреть в глаза людям после того, когда выйду на пенсию». Но такая позиция нисколько не смягчала требования с его стороны, если не сказать, усиливала. Жесткие требования Куандыка Досмаганбетовича были справедливы, и претворял он их очень аргументированно, в деловой и деликатной форме, не оскорбляя людей, не ущемляя их достоинства.

Требовательность в сочетании с

Это был феномен на ниве просвещения, загадка для многих из нас: как можно столько лет неустанно, вкладывая много времени и труда, заниматься одной и той же работой. Для него же это было профессиональной потребностью, сутью его трудовой жизни. Немало людей могло бы сказать, что Куандык Досмаганбетович оставил заметный след в их жизни: кого-то он подталкивал заниматься научной работой, кого-то - ускорить завершение диссертации, а кого-то он продвигал по служебной лестнице.

И к своей преподавательской работе он относился не менее серьезно. Его лекции по математическому анализу отличались научной добросовестностью, философско-мировоззренческой направленностью – ведь он был философом. Это был особый подход, другой профессиональный уровень, чего сейчас так не достает многим преподавателям.

Когда в 1990 году открылась вакансия ректора, коллектив института на эту ответственную должность единодушно избрал Куандыка Досмаганбетовича Жуламанова. Это, несомненно, служит достаточной и заслуженной оценкой труда, огромного вклада педагога от бога в науку и педагогику страны.

Свидетельством весомого вклада в педагогику и научную мысль республики является и то, что ему присвоены звания «Отличник народного просвещения Казахской ССР», «Отличник просвещения СССР», он удостоен Почетной грамоты Верховного Совета Казахской ССР, награжден высшей педагогической наградой Казахстана – медалью им. И.Алтынсарина.

Огромным был вклад руководимого Куандыком Досмаганбетовичем института в экономику области. Многие преподаватели и все студенты постоянно принимали активное участие в сельскохозяйственных работах. Ректор института тесно сотрудничал с руководителями таких совхозов, как Приреченский, Кусепский, Котырковский, Заречный, организовывая работу и быт студентов в сельской местности.

Уже находясь на заслуженном отдыхе, Куандык Досмаганбетович продолжал активную жизнь. Он проводил много времени в общении с внуками, соратниками и горожанами. Им переведены с арабского на кириллицу и систематизированы записи его отца по генеалогии казахского народа. Он посетил святые для казахского народа места - г.Туркестан во время его 1000-летия. Он очень много читал, интересовался и классикой, и современной литературой.

Куандык Досмаганбетович был прекрасным семьянином: вместе с супругой Танзилой Шаграевой он вырастил и воспитал семерых детей, которым дал хорошее воспитание и образование, позволившее им найти себе достойное место в жизни. Одиннадцать внуков чувствовали постоянную заботу со стороны бабушки и дедушки. Много ли найдется людей его возраста, или даже достаточно молодых, кто прочитал все пять томов о современном герое детей Гарри Поттере, на равных обсуждая с внуками содержание книг, всех героев и соответствие фильмов оригиналам? Велика заслуга Танзили Шаграевны, которая сумела создать Куандыку Досмаганбетовичу надежный тыл, взяв на себя заботу о старших, детях и доме.

У нашего народа есть поговорка: в жизни остаются слово поэта и имя замечательного человека. Такие люди, как Куандык Досмаганбетович, являются гордостью и славой родной земли.

Касенов С.Н.,
старший преподаватель
кафедры русской филологии

ЫҚЫЛАС ҚЫМБАТ МАҒАН АУАДАН ДА ...

«... Маған түк те керек емес сенсеніз, Сарғаяды жапырағы келсе күз. Артық нәрсе ала алмаймыз өмірден, Адалдықтың ақ уызын емсеніз, Маған түк те керек емес сенсеніз...» дегендей, бірінші бақытым – халқым, екінші бақытым – тілім, үшінші бақытым – Отаным деп, М.Мақтаевтың ұстанымын ту еткен ұстаз бүгінде келместің кемесіне мініп, бұл фәниден бақиға аттанған. Мәңгілік мекенінде жаны

тынышталған, топырағы суып та үлгермеген ұстаз туралы мен көптің көкейінде жүрген ойды тарқатуды жөн көрдім. Ол кім десеніз, ол – Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау мемлекеттік университетінде қызмет еткен нағыз ғалым, зерделі де ұлағатты ұстаз, республикаға аты мәлім тәлімгер Темкенова Марбану Аюовна. Елінің, жерінің нағыз патриоты. Тұңғыш Президентіміз Н.Назарбаевтың Халыққа Жолдауларын іздеп жүріп оқитын. Айтулы мерекесі – Тәуелсіздік күні. Үлкен мен кішіге жол сілтер, ақыл айтар, ақ пен қараны анықтауда айғақты дәлелге жүгінер, әділдіктің жолынан таймаған, алған бетінен қайтпайтын бірбеткейлігі өзіне жетіп артылар өз әлемі бар ұстаз.

Солтүстік өңірдегі кез келген мектепте орыс тілі және әдебиеті пәнінен беретін мұғалім бір кезде Марбану Аюовнаның «шинелінен» шыққанын мойындары хақ. Марбану апай үшін жазылмаған заңдылық бар, біріншісі – темірдей тәртіп, екіншісі – терең білім.

Менің пайымдауымша, осындай тәлім-тәрбие алған, біліммен сусындаған, кешегі студент, бүгінгі мұғалімнің, оқытушының өзге

ұлт ортасында абыройлы, беделді болуының бір сыры – аты үлкен әріппен жазылатын Темкенова Марбану Аюовнадай ұстаздың алдын көруі. Сондай шәкірттерінің бірі – ф.ғ.к., доцент Әміренова Р.С., ф.ғ.к., доцент Бекенова Г.Ш., ф.ғ.к., доцент Жусупов А.Е., ф.ғ.к. Молдахметова З.Н., аға оқытушы Молдағалиева Р.Ш., қайта оралмас сапарға шығарып салуды ұстазға құрмет, азаматтық парыз деп санайтын Молдахметов Б.Н., «Алтын бала» бақшасының меңгерушісі Ержанова Г.Ш., «Нұрай» бала бақшасының меңгерушісі Малинникова А.А., Мемлекеттік қызмет және жемқорлыққа қарсы күрес департаментінің бөлім бастығы Р.Братаева тағы басқалары.

Педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент Темкенова Марбану Аюовна 1934 жылы желтоқсан айының 27жұлдызында Солтүстік Қазақстан облысы, Конюхов ауданы, Белое аулында дүниеге келген.

1952 жылы Булаев ауданындағы орта мектепті бітірген. 1952-1956 жылдары Алматы қаласындағы Қыздар педагогикалық институтының филология факультетінде оқыған. 1952-1962 жылдары Көкшетау облысы, Қызылту ауданы, Кішкенекөл

орта мектебінде, 1962-1970 жылдары Абай атындағы Қарағанды педагогикалық училищесінде орыс тілі мен әдебиеті пәнінен сабақ берген. 1970-1973 жылдары Қарағанды мемлекеттік университетінде орыс тілі және әдебиеті кафедрасының аспиранты атанып, кандидаттық диссертациясын қорғаған.

1973 жылдан бастап Көкшетау педагогикалық институтында педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент, орыс тілі әдістемесі кафедрасының меңгерушісі, институттың жанынан ұйымдастырылған республикалық деңгейдегі біліктілікті арттыру факультетінің деканы сияқты қызметтерді атқарған. Республикаға аты танымал ұстазға ұстаз болған айтулы тәлімгер.

Ғалымның қазақ мектептерінде орыс тілін оқытудың әдіс-тәсілдері деген өзекті мәселе төңірегінде көптеген мақалалары жарық көрген. Алдағы уақытта да әдістемелік тұрғыдан магистранттарға зерттеуге бастама боларлықтай ізденісті талап ететін мақалалары жетерлік.

«За трудовую доблесть», «За доблестный труд», «Отличник просвещения КазССР» сияқты медаль және

төсбелгілерімен марапатталған.

«Жаксы келді дегенше, Жарық келді десенші, Жаксылықтың уытын Алып келді десенші», – деп өзі өмірден өтсе де, есімі филология факультеті студенттерінің жадында қалсын деген ниетпен өзіміз «деген екендеріміздің» сүре жолына түссем деймін ...

*** **

Өзі сияқты зейнеткер әртүрлі ұлт өкілдерімен жаздың жайма шуақ күндерінде әңгіме-дүкен құрып отыратын көрінеді. Зейнеткер болған соң, әңгіме төркіні ел, жер, әлеуметтің әлеуеті туралы өрбіп, осы мәселе төңірегінде өзге ұлт аз-кем сөз жарыстырса, Марбану апай оларды дер кезінде орнына қоя білген. Орыс көршісі: «Она была очень справедлива, на национальность не делила. Если кто-то что-то не так сказал ... то она всех сразу поставит на место», – деген екен.

Осы сияқты өр да ер мінезді адамдарға риза болып сүйсіне «Қиядан қику төгілсе, аттың басын тартпаған» деп айтқың-ақ келіп тұрады.

*** **

Өмірінің соңғы сәтінде ауырлап жатса да, қас-қабағына қарап, ба-

Боярский Е.И.,
кандидат филологических наук,
ректор Кокчетавского пединститута имени Ч.Ч.Валиханова в 1972-1990 гг.

СЛОВО О ТОВАРИЩЕ

Трудно поверить, что Куандык Досмаганбетовича нет с нами. Рано ушел из жизни человек, почти два десятилетия работавший рядом со мной. Мы с ним практически ровесники (разница 1,5 года не столь значительна). Я, как и он, пережил и голод 30-х годов, и лихолетье Отечественной войны, и трудные послевоенные годы. Для меня, как и Куандыка, «альма-матер» стал один вуз — КазГУ: там прошли и наши студенческие годы, и аспирантура. Оба начали свою вузовскую работу в периферийных вузах рядовыми преподавателями, а после окончания аспирантуры и защиты диссертаций получили первые назначения: я — проректором Усть-Каменогорского пединститута, он — заведующим кафедрой Павлодарского. И почти одновременно были направлены в Кокчетавский пединститут на руководящие должности ректора и проректора.

18 лет совместной работы в одном вузе уже само по себе говорит о многом, это своего рода феномен в вузах Казахстана. Мы почти разные по характеру, по темпераменту, по индивидуальным методам работы, но общее дело и общие цели заставили нас взаимно понимать и поддерживать друг друга. И некоторые достижения нашего вуза (значительный рост учебно-материальной базы, коренное укрепление научного потенциала преподавательского состава, переход вуза во вторую категорию, переходящее звание Министерства просвещения Казахской ССР по итогам 1983 г. и др.) — яркие подтверждения этого союза.

Куандык Досмаганбетович досконально знал свое дело, хотя первые годы он отвечал не только за учебно-воспитательную, но и за научную работу. Тяжесть этой работы я знаю по собственному опыту, когда помимо ответственности за свой конкретный участок работы, в течение года не раз приходится одновременно замещать ректора

(в период командировок, отпусков). Он умело руководил методическим семинаром, строго спрашивал с деканов факультетов и заведующих кафедрами за качество работы, за оперативное представление необходимых данных о своих подразделениях. Его годовые отчеты (а это одна из многих других обязанностей проректора по учебной работе) всегда были конкретны, насыщены фактами и убедительны по существу, так что мне редко приходилось вносить в них свои коррективы.

Авторитет Куандыка Досмаганбетовича среди проректоров педагогических вузов республики был на высоте, и не случайно Министерство не раз включало его в состав комиссий по проверке других вузов.

Итоги нашего совместного труда одинаково оценены государством: Почетные грамоты Верховного Совета Казахской ССР, знаки «Отличник просвещения СССР» и «Отличник народного просвещения Казахской ССР», медали имени Ибрая Алтынсарина и др. За все время работы взъяснение от Министерства мы получили в сущности только в связи с декабрьскими событиями 1986г.

Я понимал, что Куандык Досмаганбетович созрел для должности первого руководителя вуза, и ему предлагали это место в других вузах, и он даже давал вначале согласие, но потом оставался, не желая менять местожительство. Поэтому не случайно, подавая заявление об уходе на пенсию, я предложил кандидатуру Куандыка.

Куандык остался в моей памяти и как прекрасный семьянин, и как хлебосольный хозяин.

29 января 2006 г.

Маликов Т.С.,
доктор педагогических наук,
профессор

РУКОВОДИТЕЛЬ И ЧЕЛОВЕК

Около двух десятков лет Кокшетауский педагогический институт им. Ш.Уалиханова возглавляли Е.И.Боярский и К.Д.Жоламанов. Благодаря, демократическим принципам и такту ректора в организации работы руководства института, с одной сторо-

ны, а с другой - инициативе и активности проректора, они, можно сказать, на равных возглавляли институт столь продолжительное время. Куандык Досмаганбетович имел возможность реализовать в работе свои идеи, свое видение организации учебно-воспитательной работы. Именно tandem «Боярский-Жоламанов» дополнял друг друга, имел большую творческую силу, был созидующим даже тогда, когда возникали противоречия между ними.

В эти годы были достигнуты самые значительные успехи в развитии высшего образования в Кокшетауской области. Была укреплена материальная база: построены новый корпус университета, общежития, оснащены современным оборудованием лаборатории физики, химии, психологии, функционировал спортивно-оздоровительный лагерь «Буревестник» и т.д. Преподавали в институте настоящие профессионалы-педагоги: Ж.М.Мусин, О.А.Султаньяев, А.Б.Абдрашитов, М.Е.Есмуханов, Г.И.Багмут, К.Х.Мусабаев, Е.П.Нечитайлова, Г.И.Богин, М.Г.Субханкулов, С.С.Домалевский,

но о работе не только руководителей структурных подразделений, но и рядовых преподавателей. Не забуду урок, который он преподнес мне... В те годы педагогическая практика на казахском отделении организовывалась также и в близлежащих казахских школах, я был групповым руководителем в Сейфуллинской и Кызылсаинской школах. Как-то Куандык Досмаганбетович вызывает меня и спрашивает: «Почему целых две недели никто не появляется в школах сел Кызылсая и им.Сейфуллина?». Я, еще надеясь как-то «выкрутиться», говорю: «Это кто сказал?» Думаю, вряд ли кто смог проверить практику в совхозах за семьдесят километров. Но отпираться было бесполезно: оказалось, что он сам побывал в этих школах.

Знающие люди говорят: «Что получил за свой честный и самоотверженный труд К.Д. Жоламанов, кроме того, что потерял здоровье?» Да, он не нажил богатства, не оставил детям коттеджи и машины. Но он воспитал их самостоятельными, творческими, честными людьми, дал им такое воспитание, что и образование и положение в обществе они успешно добыва-

ют собственным трудом.

И, самое главное, он всегда смело мог, как он говорил, «смотреть в глаза людям», потому что был честным человеком, справедливым руководителем и неутомимым тружеником.

Немченко Н.Ф.
Экс-зав. кафедрой
английского языка, доцент

ВСПОМИНАЯ ЖУЛАМАНОВА КУАНДЫКА ДОСМАГАНБЕТОВИЧА

В летописи руководства университета им. Ш. Уалиханова имя К.Д. Жоламанова занимает особое место и его вклад в развитие нашего университета — одна из ярких страниц истории его становления и развития.

80-е годы и начало 90-х — безусловно весьма яркий и драматичный период преобразования в стране в целом, так же как и в сфере высшего образования Казахстана в частности. В 80-е годы институт переживал очень

успешный период становления и нельзя не отметить, что деятельность Куандыка Досмаганбетовича на должностях проректора по учебной работе и ректора института во многом способствовала этому успеху. Его всегда отличал самый высокий профессионализм, проницательный анализ учебной, научной и воспитательной деятельности института. Особое видение перспектив стратегии в развитии института равно как и ежедневная ответственность и слаженная работа каждого подразделения вуза являлось, пожалуй, самой отличительной чертой в стиле его руководства. Куандык Досмаганбетович всегда знал, что происходит в каждом подразделении и каким образом он, со своей стороны, может способствовать успехам каждого факультета.

Куандык Досмаганбетович имел небольшой, но очень эффективный штат сотрудников администрации. К нему всегда мог обратиться любой заведующий кафедрой, декан или преподаватель, и он принимал участие в решении всех проблем, начиная от жилищно-бытовых до научно-профессиональных.

Именно в конце 80-х и начале 90-х годов факультет иностранных языков и все кафедры нашего факультета завоевали репутацию высокого качества подготовки специалистов по иностранному языку. При 100% успеваемости качество знаний выпускников составляло в это время 95-97%. В эти годы очень вырос научный уровень профессорско-преподавательского состава, из 40-50 работающих преподавателей более половины имели ученые степени и звания. В повышении качества преподавательского состава Куандык Досмаганбетович всегда принимал личное непосредственное участие, стараясь поощрять научный рост преподавателей, улучшая их материальное благополучие и жилищные условия. Что касается студентов, то в этот период было построено достаточное количество студенческих общежитий, чтобы обеспечить жильем всех иногородних студентов, а также предоставить им возможность отдыхать в спортивно-оздоровительном лагере «Буревестник».

Еще до распада СССР на нашем факультете уже были установлены зарубежные связи с высшими учебными заведениями штата Висконсин (США) и рядом университетов Германии. Многие вузы в Казахстане могли позволить себе выезды на стажировки и обмены между студентами и преподавателями, но Куандык Досмаганбетович всегда умел видеть перспективу на несколько лет вперед, и установленные первые зарубежные контакты, совместные научные конференции положили начало нашим современным возможностям и контактам.

Вспоминая о личности Куандыка Досмаганбетовича нужно отметить, что его жизнь, по мнению всех, кто работал с ним, казалось была связана с ежедневным и ежеминутным трудом на благо института и этому делу он служил честно и самоотверженно.

бын табуға тырысып жүрген жиені Жанғалидің келіншегіне: «Ты по-русски не правильно говоришь», — деп те түзетіп қояды екен.

Үлкеннің мұнысы дұрыс емес, тырнақ астынан кір іздеушілік деген ойдан арылып, өз тілінде, өзге тілде де ойдың жүйелілігі, тілдің жатықтығы мен тазалығы, ең бастысы, сауаттылықтың, мәдениеттіліктің белгісі екенін сезінсін деген адал ниеттен туындаған кез келгенге жасалатын ескерту деп түйіндеген жөн. Себебі ұстаз қашанда ұстаз болып қала береді.

*** **

Жаңа жылды бірге қарсы алайық деген ойда Р.Өміренова және мен дастархан мәзірін жасадық, үйінен алып кету, жеткізіп салуға дейін мұқият ескердік. Уәделескен мезгілде барсақ, апамыз вокзалда отырғандай, бас киімін киіп, шарфысын қолына алып, қаққан қазықтай бізді есік алдында қарсы алды. Өу дегенде ыңғайсыздансақ, кейін рахаттанып күліп алдық. Келер, барамын, содан соң жиналармын деп отырған жоқ, келісілген уақытта сақдай сай. Мұны өзінің де, өзгенің де уақытымен санасатын таптырмайтын қасиет деп түсінуіміз керек.

*** **

Х а л қ ы м ы з « Қ ұ д а й д а н қорықпағаннан қорық» дейді.

Құдайдан қорқу дегенді қалай түсініп, күнделікті тіршілігімізде қалайша іске асыра аламыз? Құдайдан қорқу дегеніміз — оның берген нығметтерін дұрыс пайдаланып, асыл-таспай, шектен шықпай, менменсімей, жоқшылық, таршылық, қиындықтарда сабыр сақтап, шүкіршілік ете білу.

Ей, АЛЛАНЫҢ құлы! Әзірше бір жұтым ауа жұтуға қабілетті болып, әзірге сенің қолдарың өзіңе бағынып тұрғанда жүзінді Жаратушыға бұр! Және тамұқтың жалынынан ең болмаса, жарты құрмамен, егер оны таба алмасаң, онда жалы сөзіңмен болса да, құтылуға асық деген жолдар ісі қазаққа таныс.

Жас келген сайын әр нәрсеге байыппен қарап, сабыр сақтап, Марбану Аюовна зейнет жасында Е.Әуелбеков көшесіндегі Науан хазірет мешітіне барып, арабша үйренген. Аз уақыт ішінде жақсы тыңдарманы деп танылған «зейнеткер шәкіртіне» көңілі толып риза болған ұстазы Түркиядан арнайы «ҚҰРАН КӨРІМ» кітабын алдырған. Ғалым, ұстаз, «зейнеткер шәкірт» апамыз «ҚҰРАН КӨРІМ» кітабын басынан аяғына дейін түп нұсқадан бірнеше мәрте оқып шыққан, әрі намазға жығылған екен.

Ф.ғ.к., доцент, факультеттің деканы Р.С.Өміренова ЖОО-дағы еңбек жолының өрілуін М.А.Темкенованың есімімен байланыстырады.

Шәкіртімін, бірде сыйлас сырласымын, бірде рухани сіңілісімін, маған туған апамдай болып кеткен жан деп отырады. Ол мұсылман атаулының қасиетті мерекесі үлкен, кіші айтта, қоныстойда т.б. мерекелерге арналған дастархан мәзірінен еш қалыс қалдырған емес. Өмірінің соңына дейін байланысын үзбеген, әрине, «әттеген-айлары» да жоқ емес...

Кандидаттық диссертациясын қорғау сапарына Марбану апайы сәттілік тілеп отырып, екінші бірі оқи бермейтін бір құран сүрелерін жазып берген екен. Көмегі тиеді, жеңілдігі болады деп сендіре отырып, ғылыми зерттеу жұмысын қорғау алдында оны міндетті түрде оқуын сұрайды. Р.Сактиярқызы мүлтіксіз орындаған. Шынында да, өзін жеңіл, еркін сезінгендігін аузынан тастамайды. Әркім көңілінен шыға бермейтін, әркімге көңілі де түсе бермейтін апамыз осындай болатын.

«Адамды адам әбден біліп көрген бе? Адал көңіл, әділ жүрек шерменде ...» деген өлең жолдары осындай сәтте әрқайсысымызды ойландырмай қоймайды.

Беделді де белгілі ғалым Ж.Мусиннің дұғасында қабір басынан ер азаматтар келгенше, Марбану апай құран сүрелерін оқыған. Оның айырықша көңіл-күйде, толқу, қобалжу сияқты сәттері реңінен, дауысынан байқалған-ды. Бірақ

Б.Бадьқызының мақтау сөзінен кейін ерекше нұрланып, балаша қуанып: «Көпшілікте бірінші рет оқуым», — деп марқайып қалғаны әлі көз алдымызда.

*** **

Бірде: «М.Жағыпарды жақсы аттандырдыңдар, «тұмақ бар да, өлмеқ бар» деп қазақ халқына ғана тән өзіне арнап жиған дүниелерін Б.Жахиғаға, маған көрсеткен еді. Сәлден соң маған «Көкшетау» мейрамханасы емес, ақтық сапарға шығарып салатындарға дұға «Арасан» асханасында беріледі болады деген-ді. Ардагерлер алқасының төрайымы Тыныштық Мұқатовна бір кездегі әріптестері Мадина Кәрімқызы, Танзила Шағыраевна, Таңсық Жұрынқызымен хабарласып, шығарып салу қамын ойластырған жайы бар. Қоштасар сәтте Жұпар Қалиқызы, Бәрия Бадьқызы, Қазия Мактайқызы, Раушан Сактиярқызы жаны жәннатта, тәні рахатта болсын деп ағынан жарылып, қатар жүрген күндерінен жастарға тәлім боларлықтай естеліктер айтқан. Ғұмырын білім, ғылым жолына сарп еткен ұстаз үшін ағайын-туыстың жайы бөлек, оларға үлкен сенім артып, келешегінен үміт күтетін. Сенімі мен үміті ақталды. Қоғамдасқан ағайын енді қайтпас сапарына сәнімен, салтанатымен, арты қайырымымен болсын, алды жарық,

иманы жолдас болғай деп арулап шығарып салды.

*** **

Жоғары жақта бір тылсым күштің барына сенесін. Іштей мойындайсың. Жанғали күнде келіп, алып кетпек ниет танытса да, бірбеткелеу мінезіне салып, келісе қоймайды. Бірақ аз уақыт болса да, қолында, күтімде болған. Өмірден озарынан екі-үш күн бұрын өз шаңырағына келген. Демі үзілер сәтінде, жалғызсыратпай, ағайын ортасында Жанғалидің босағасынан шығуға нәсіп еткен бір Құдай аз-маз бейнет берген сынайды. Аяғын сындырып алған Марбану апай өзінің Жәкөшінің қара шаңырағына қайта барып, атаукересінен соң мәңгілікке көз жұмған.

Неменеге жетістің ... Қариялар азайып бара жатыр, Бірі мініп келместің кемесіне Бірі күтіп, әнекей, жағада тұр ... (М.Мақтаев).

Ия, бес күндік жалған дүниеде жасаған ғибадат-құлшылықтарын, дұға-тілектерін Алла тағала қабыл қылғай!

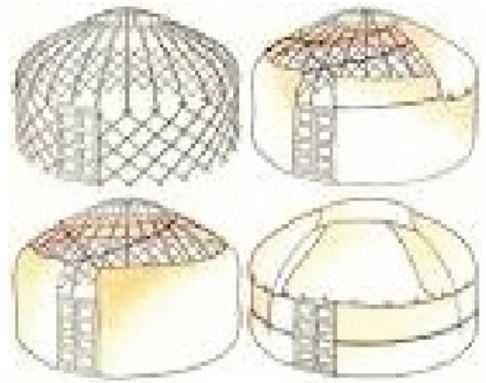
Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау мемлекеттік университеті
Қазақ филологиясы кафедрасының ф.ғ.к., профессор міндетін атқарушы Р.Ж.Қиякова

Энергияны тұтыну адамның өмір сүруінің міндетті шарттарының бірі. Сонымен бірге адамның өмір сүруінің сапасы тікелей энергетикалық ресурсқа, оның қолжетімділігі және пайдалану түріне байланысты болады.

Өркениет тарихы – энергияны қайта жасаудың үсті-үстіне жаңа әдістерін ойлап шығару, оның жаңа қайнаркөздерін игеру, қорытындысында энергияны тұтынудың өсу тарихы. Барлық дамыған елдерде энергетиканың даму қарқыны басқа салалардың даму қарқынынан озық болады. Әр түрлі өркениеттер мен халықтар Евразия дала жазықтарында өмір сүре отырып, мыңдаған жылдар бойы оның мардымсыз табиғи ресурстарын игере отырып, негізінен, өздерінің күнделікті білік және дағдыларына сүйенеді. Дала адамының негізгі ерекшеліктері, басты серіктесі өмір бақи ат пен жел болған.

Көшпенділер және олардың дала жағдайында тіршілік етуі үшін жақсы жәрдем бүгінгі күнге дейін даланың табиғи мекендеушісі-жылқылар болып табылады. Бұл тұрмыста көнбіс үй жануарлары ұзақ жылдар бойы адам үшін әмбебап энергия көзі қызметін атқарып келеді. Ет және сүт тағамдарымен тамактану дала адамдарына ағзаға табиғаттың өзі салған табиғи энергетикалық теңгерімді сақтауға мүмкіндік береді. Тері киім жылу ажыратқыш, яғни қоршаған орта мен адам арасындағы жылу энергиясы алмасуын жасанды тұрақтандырғыш қызметін атқарады. Жылқы сенімді әскери бірлік, ыңғайлы жұмыс күші, таптырмайтын көлік құралы болып табылады. Бұдан басқа қазақ мәдениеті өзіне бұл үй жануарын тұрмыста, әскери өнерде, шабандоз өнерінде – бәйге, дәстүрлі салттар және т.б. пайдалану тәсілдерін асқан шеберлікпен меңгеруді қабылдады.

Жылқыға мұндай көзқарас тек азиялық көшпенділерде болмағанын атап өткен жөн. Көптеген еуропалық халықтардың мифологияларында айтылған антикалық кентаврларды еске түсірсеңіз жеткілікті. Бұл энергетикалық ресурстың көптеген жүзжылдықтар бойы азиялықтар, еуропалықтар, аборигендер және т.б. тіршілік қарекетінің барлық саласында тиімді қолданылғандығына тарих куә. Кезінде жылқылар өзінің сұраныстылығы бойынша біздің кезіміздегі ұялы телефонмен пара-пар болған. Алайда бұл жануардың энергия қуаты – тек бір

жылқының күші. Сондықтан өркениеттің алдағы ілгерілеуі энергияны өңдеу бойынша кемел нысандарды пайдалану кезінде ғана мүмкін болады.

Көшпенділер үшін ежелден жәрдем емес, бөгет болған энергетикалық ресурстарға негізделген басқа инновациялық технологиялардың кезі келді. Мұндай қайнаркөздер қатарына далалықтар сарқылмайтын алапат күшіне интуитивті бейімделе отырып, жоюға тырысқан желді жатқызуға болады.

Сонымен бірге адамның мыңжылдықтарға ойлап шығарғаны тиісті ғылыми-техникалық негіздемеден озып кетті. Мұның мысалы ретінде қазақтардың киіз үйін алуға болады. Ол формасы жағынан ерекше, өйткені жел ағыны кезінде аэродинамикалық тұрақтылықты қамтамасыз етеді және сонымен бірге киіз үйдің жеткілікті көлемінде жылу берудің ең аз шегін үйлестіреді. Шаңырақтың санылауы табиғи айналымды (сорып шығару) және таза ауаның кіруін қамтамасыз етеді. Материалдың композициялық құрылымының (киіз және көлбеудің тиімді бұрыштары бар ағаш торлар) жылу өткізгіштігі аз және желдің жүк салмағы үшін мықтылығы мен қаттылығы жеткілікті. Өйткені оған тек жел ғана әсер етеді, киіз үй – бұл табиғат жағдайларына формасы, құрылымы және жел салмағы бойынша сәйкес құрылған табиғи құрылыс. Бұның барлығы жинала келе, даламыз үшін қалыпты суық желді ауа райында адамның қорғануына ықпал етті.

Жайылым таусылғанда киіз үй тез жиналып, мүліктерімен басқа жерге көшірілген. Сонымен қатар жинақтылығының арқасында көбіне зор аумақтар игерілген, ал көшпенділер басқа халықтармен қарапайым емес өзара қарым-қатынастар жасаған.

Үнемі соғып тұратын жел дала адамының сыртқы кескініне де әсер етті. Киім стилі: сыртқы киімі ұзын, тізеден төмен, жабық жағамен түгел түймеленіп тасталған, міндетті түрде белбеумен байланады, қайырмасы жоқ; бас киім – сопақша келген. Жылы құлақшын – адамды суық ылғалды ауа райында және жауында жағаға су тиюден қорғайды. Жылы былғары етіктер тізеден жоғары (буындарды жел үрлеуден сақтайды). Өзгеше көз қиығы – дала адамы мыңдаған жылдар бойы көзін желмен келетін шаңнан, құмнан, ылғалдан және т.б. қорғап, сығырайы қарады.

Оған жел энергиясының адам энергиясымен салыстыруға болмайтын басымдығына қарсы тұру мүмкін емес дала өрті, қарлы борандар, аңызак желдер оразан зиян келтіреді.

Бұл жағынан қарағанда теңіздер мен мұхиттар жанында тұратын халықтардың жолы болды. Желкендерді пайдалану бұл елдердің көпшілігін әлемнің жетекші мемлекеттеріне айналуына ықпал етті. Жағалық сызықтарға (теңізден, мұхиттан) үнемі перпендикуляр бағытталған қатты желдің болуы сонымен қатар мұнда диірмен сияқты қанатты агрегаттар жасауға негіз болды. Мысалы, Голландияда әлі күнге дейін 500 жыл бұрын (1450ж.) жасалған жел энергомашиналары сақталған.

Қазақстанда 2005 жылдың 1 қаңтарында 7512 ауыл болғаны белгілі. Бұл бір жыл бұрынғыға қарағанда 148-ге аз. 222 ауылды таратып жіберу қаупі тұрды. Неге? Электр қуаты және ауыз суы жоқ. Әрбір облыста осыған байланысты қиындық көріп отырған белгілі елді мекендер бар деп айтуға болады. Жүзден астам ауылдар-

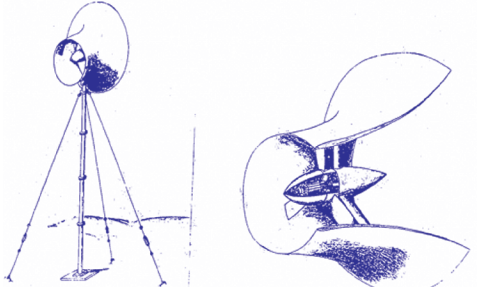
да адамдар ашық су қоймаларынан, құдықтардан су ішіп отыр. Батыс Қазақстан, Жамбыл, Шығыс Қазақстан, Қостанай, Маңғыстау, Алматы және басқа облыстарда үстіңгі су қайнаркөздерін пайдаланады. Мыңнан астам елді мекендерде жекеленген сумен қамтамасыз ету түрі, олардың көпшілігінде тұрғындар сырттан әкелінетін суды пайдаланады, олардың барлығы санитарлық нормаларға сәйкес келмейді. Республиканың жүзден астам ауылдары әлі күнге дейін электрлендірілмеген. Өткен 10 жыл ішінде бұл жағдай маңызды өзгерген жоқ.

Соңғы жарты ғасырда Қазақстанның табиғаты антропогендік сипаттағы ауыр өзгерістерге ұшырауда. Атом және әскери-ғарышкерлік сынақ алаңы, қолданыстағы ғарыш айлағы мен кеуіп кеткен теңіз, ашық қарьерлер, кен орындары мен шахталар, сонымен қатар барлық тіршілікке әсер ететін мұнай мен газ көздері қатар болған осындай елді табу қиын шығар.

Жел осы жерде де кең өрістер мен жайылымдарға, елді мекендер мен далаға технология шығындарының жағымсыз өнімдерін мыңнан астам километрлерге жеткізе отырып, жағымсыз роль атқарды. Бәлкім, осы уақытта Қазақстан аумағының көп бөлігінің шөлге айналуының катерлі дамуы тегін емес шығар.

Энергияға мұқтаждық жоқ. Тек технология, уақыт, инвестициялар жетіспеушілігі ғана. Жоғары дамыған өркениетті елдердің даналығы мен жігері жетіспейтіндігін қосуға болады.

Жаңа технологиялардың дамуы құрылық

ішінде тұратын халықтардың қазіргі ұрпағына жағалаулық елдерде (Дания, АҚШ, Үндістан, Германия, Испания және т.б.) жел агрегаттарын пайдалану көлемі бойынша дес бермейтін жел энергиясы көлемін пайдалануға мүмкіндік береді.

Бұрынғы КСРО аумағында бір кезде әр түрлі тектегі жел энергомашиналары салынған болатын, алайда орталықтандырылған энергия жүйесінің монополиялық жағдайы оларды өткен ғасырдың ортасында ығыстырып тастаған болатын.

Тарихи әділдікті - желді дала адамының пайдасына аударып, жел қондырғысын пайдалануды орнына келтіретін уақыт туды. Бұл үшін барлық алғышарттар бар, өйткені Қазақстан тұрғындардың жан басына жел энергиясының қол жетімділігінің саны бойынша әлемдік көшбасшы болып табылады. Біздің есептеуіміз бойынша – ол елімізде алына-

биіктігі– 4 метр, қолдану мерзімі – 20 жыл, сериялық шығарылымы жағдайындағы болжамды бағасы АҚШ-тың 2500 доллары, қондырғы материалы – әйнек пластик. Қазіргі уақытта ЖЭДҚ параметрлерін тиімдендіру және сериялық өндіріс элементтерін жасап шығу үшін тәжірибелік топтамасын жетілдіру кезеңін аяқтау талап етіледі. Формасы мен құрылымы бойынша киіз үйді еске түсіре отырып, ЖЭДҚ 2-3 сағат ішінде үш жұмысшы көтергіш құрылғыларсыз оңай құрастырылады және басқа жерге (онымен бірге) көшіруге болады.

Бір ЖЭДҚ-дан алған әрбір жүзінші ауыл тұрғыны мал шаруашылығымен айналысады деп ойлап көрейікші. Қажеттілік бүгінгі күні 70000 ЖЭДҚ-ны құрайды. Оларды жасап шығару үшін жылына 40 цех (жұмысшылардың жалпы саны 2000) және 7 жұмыс жылы қажет болады. Жұмыс орнынан басқа, ауыл адамдары да, қала адамдары да айқын пайда көреді, өйткені қондырғы жер асты суын тартып шығаруға арналған ұңғымалық сорғымен қолдануға жарамды. Ұңғымадан су ішетін ірі қара малда сауым мен тірі салмағы 15-18 %-ға артатыны белгілі. Бұл жел диірмені шығынының орнын тез толтыратын таза пайда ғой. Бір қойды өсірудің өзіндік құнының үлесінде жартысына жуығын оны сумен қамтамасыз ету құрайды, сондықтан бұл жерде ЖЭДҚ-ны қолдану (стационарлық ұңғыма-тасымалды сорғы және ЖЭДҚ) бұл көрсеткішті азайтуы мүмкін, демек нарықтағы бағаны азайтуы мүмкін. Республикада түйе шаруашылығы мен жылқы шаруашылығы сияқты пайдалы кәсіптер жойылуда. Бұл жануарлар ЖЭДҚ-ны ешбір қиындықсыз таси алады және күй талғамайтындығына байланысты өз кезегінде адам мен жануарға қызмет ететін энергия көзін жеткізе отырып, кез-келген жерге көше алады. Шамасы, дәстүрлі мал шаруашылығын дамыту (өнімді толық өңдеудің кластерлік тәсілі жағдайында) ішкі қажеттіліктерді қанағаттандыруы, сонымен қатар елімізді сыртқы нарыққа шығаруы мүмкін.

«ЖЭДҚ тәжірибелік топтамасын жасау» жобасы елімізде композициялық материалдардан дайындалған экологиялық таза бәсекеге қабілетті, кешендік сипаттаағы бірінші энергомашинаны жасап шығаруға бағытталған. ЖЭДҚ жеделдетілген МИИДБ (Мемлекеттік индустриалдық-инновациялық даму бағдарламасы) бағытына

ғана жауап бермейді, сонымен қатар келесі Мемлекеттік бағдарламалардың мәселелерін шешу кезінде тиімді пайдаланылуы мүмкін: - «Таза су» -ұңғыма + сорғы + ЖЭДҚ (жарты жыл ішінде шығынның орны толады); - «Ауыл аумақтарының дамуы» - шалағай, сонымен қатар орталықтандырылған энергиямен қамтамасыз етуден айырылған жетуге қиын мекендерді энергиямен қамтамасыз ету (кәдімгі электр желілерін қалпына келтіру тиімсіз); - «Ауыл» - фермерлерді, бригадалық қостарды, мал шаруашылық мекендерін, шағын жинақталып мектептерді, емханаларды және т.б. энергиямен қамтамасыз ету; - «Агро азық-түлік бағдарламасы» -шағын жылыжай, инкубаторлар, тамақ және басқа өнімдерді қайта өңдеу бөлімдері, жерқойма, сақтау орындары және т.б. жасау.

-КИОТ хаттамасы бойынша іс-шара – кез-келген жел қондырғысы немесе станция, энергияның баламалы көзі бола отырып, атмосфераны газдың зиянды шығарылымдарымен ластанайды, яғни көшетханалық әсерді тежейді. Қазір жаһандық жылыну ғаламшардағы барлық тіршілікке қауіп төндіруші қайтпас сипат алғаны айқын. Сондықтан отын энергетикасының үлесін ауыстыру немесе азайту бойынша кез-келген қадам аса өзекті.

Жел қондырғыларын кенінен енгізу сонымен қатар ауыл тұрғындарының әлеуметтік жағдайын түбірлі өзгертеді, өйткені электросорғы, сүт тартқыш машина, сауу аппараты және т.б. шаруашылық құралдарынан басқа, мұздатқыш, теледидар, компьютер, медициналық аспаптар және адам өмірінің инфрақұрылымын қамтамасыз ететін басқа да ондаған құралдарды қосуға болады.

Республикада отын шикізатының көп қоры бар, дегенмен де олардың орнын толтыруға болмайды және жақын онжылдықта бітуі мүмкін. Сондықтан бүгінде бұл шектеулі ресурстарды химиялық сала үшін шикізат ретінде келесі ұрпаққа қалдыру үшін аса құнғап тиімдірек пайдалану керек. Оның орнына баламалы энергетиканы (жел, күн және т.б.) жедел дамытуға болады, өйткені технологиялық жағынан жарып өтуші мемлекеттер шынымен де тұрақты жасыл экономикасы бар тәуелсіз және бәсекеге қабілетті ел болады.

Техника ғылымдарының докторы, Халықаралық экология және қауіпсіздік ғылым академиясының докторы

Байшагиров Хайрулла Жамбаевич bayshagiro@mail.ru

ВЫСОКИЕ РЕЗУЛЬТАТЫ - ДОСТОЙНОЕ ПОДТВЕРЖДЕНИЕ КАЧЕСТВА ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ

Одной из задач высших учебных заведений является подготовка новых научных кадров страны. Для этого необходимо уже на первых курсах выявлять наиболее способных студентов, создавать условия для развития талантов, привлекать их к научно-исследовательской работе.

Республиканская студенческая олимпиада - это соревнование студентов в творческом применении знаний и умений по дисциплинам, изучаемым в высшей школе, а также в профессиональной подготовленности будущих специалистов.

Такие научные соревнования направлены на совершенствование качества подготовки специалистов, стимулирование учебно-познавательной и учебно-исследовательской деятельности студентов, раскрытие профессионально-личностного потенциала студентов, их самосознания, творческих способностей, создание условий для самореализации и самоутверждения, отбор и поддержка наиболее талантливых и одаренных студентов, а также содействие формированию активного профессионального отношения к совершенствованию системы образования Республики Казахстан.

Республиканская студенческая олимпиада включает в себя предметные олимпиады по специальностям согласно классификатора, включают творческие задания и тестирование по специальным дисциплинам, указанным в типовых учебных планах. В олимпиадах принимают участие студенты, как правило, старших и выпускных курсов всех вузов Республики Казахстан.

В 2015 году в Республиканских предметных студенческих олимпиадах приняли участие 27 специальностей Кокшетауского государственного университета им.Ш.Уалиханова, из которых 18 специальностей показали хорошие результаты, а именно:

Результат	Специальность	Ф.И.О. руководителя	ВУЗ, проводивший олимпиаду
1 место	5B010700 «Изобразительное искусство и черчение»	ст.пр. Сугиралиев Д.Ш.	Казахский национальный педагогический университет им. Абая
2 место	5B011900 «Иностранный язык: два иностранных языка (немецкий язык, английский язык)»	к.ф.н. Байманова Л.С.	Казахский университет международных отношений и мировых языков
2 место	5B011000 «Физика»	ст.преп. Мансуров К.Ж.	Павлодарский государственный университет им. С.Торайгырова
2 место	5B011800 «Русский язык и литература»	к.п.н Локтионова Н.П.	Государственный университет им. Шакарима
2 место	5B012300 «Социальная педагогика и самопознание»	к.ф.н. Шаяхметова А.А.	ЕНУ им.Гумилева
2 место	5B080600 «Аграрная техника и технология»	ст.преп. Нарбаев Е.Ш.	КазНАУ
2 место	5B011300 «Биология»	ст. преп.Сокова О.Т.	Павлодарский государственный педагогический институт
2 место	5B011200 «Химия»	к.х.н. Нурмуханбетова Н.Н.	Костанайский государственный педагогический институт
3 место	5B011700 «Казахский язык и литература»	к.п.н. Жумагулова О.А.	Костанайский государственный педагогический институт
3 место	5B091000 «Библиотечное дело»	ст. преп. Аниева Н.Г.	Южно-Казахстанский государственный университет им. М.Ауэзова
3 место	5B012000 «Профессиональное обучение»	ст.преп. Фазылова С.С.	Южно-Казахстанский государственный университет им. М. Ауэзова
3 место	5B011600 «География»	ак.доц. Канитаева К.П.	Западно-Казахстанский государственный университет им. М.Утемисова
3 место	5B060800 «Экология»	к.б.н. Курманбаева А.С.	Казахский национальный университет им. аль-Фараби
3 место	5B070100 «Биотехнология»	преп. Макажанова С.М.	Казахский национальный университет им. аль-Фараби
3 место	5B091200 «Ресторанное дело»	к.э.н. Ержанова Г.Е.	Алматинский технологический университет
3 место	5B010900 «Математика»	к.ф.м.н. Дамекова С.К.	Кокшетауский государственный университет им. Ш. Уалиханова
3 место	5B090500 «Социальная работа»	ст.преп. Кайникенова Г.К.	Карагандинский государственный университет им академика Е.А.Букетова
3 место	5B080100 «Агрономия»	к.с.х.н. Мемешов С.К.	КазНАУ

Основной причиной успешных выступлений команды является интенсивная подготовка студентов к олимпиадам. Под руководством преподавателей кафедр во время подготовки студенты углубленно изучают предметы, вынесенные на олимпиадное тестирование. Подготовка и участие в олимпиадах позволяет студентам повысить уровень своих знаний, развить мышление и воображение. Все это помогает им в дальнейшем более успешно изучать новые учебные дисциплины, выполнять курсовые и дипломные работы.

Высокие результаты участия в Республиканских предметных студенческих олимпиадах - это достойное подтверждение качества подготовки бакалавров в стенах Кокшетауского государственного университета им. Ш. Уалиханова. Мы рады, что готовим высококвалифицированных специалистов, соответствующих современным требованиям науки и технологии. Студенты победители олимпиад вносят свой вклад в повышение рейтинга университета.

Многие студенты из числа победителей и призеров олимпиад и в дальнейшем занимаются научной деятельностью, становятся основным контингентом для продолжения обучения в магистратуре.

Искендирова С.К.,
руководитель учебно-методической службы

ҚР ЖОО-ы студенттері арасындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық институты базасында өткізілген қазақ тілі мен әдебиеті пәні бойынша VII Республикалық олимпиада

ҚР Білім және ғылым министрлігі Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім департаменті директорының 2015 жылдың 12 ақпандағы №03-4/200 хатына сәйкес Қостанай мемлекеттік педагогикалық институты базасында 5B011700- қазақ тілі мен әдебиеті мамандығы бойынша дәстүрлі VII Республикалық пәндік олимпиада өткізілді.

Республикалық пәндік олимпиаданың мақсаты – болашақ мамандардың ерекше кәсіби қабілеттерін анықтау және талантты студент жастарды қолдау, халықаралық олимпиадаларға қатысу үшін командалар құрамын іріктеу.

Республикалық пән олимпиадасының міндеттері:

- студенттердің оқу-танымдық және оқу-зерттеу әрекеттерін ынталандыру;
- студенттердің жеке кәсіби әлеуетін, шығармашылық қабілеттерін ашу, мүмкіндіктерін толық пайдалануы мен кәсіби қалыптасуына жағдай жасау;
- студенттердің азаматтық ұстанымын орнықтыру;
- ең дарынды студенттерді іріктеу және қолдау;
- білім беру жүйесін жетілдіруге деген кәсіби белсенділік қатынасын қалыптастыру.

Олимпиадаға қатысуға ҚР ЖОО-ң 2,3,4 курс студенттерінен іріктелген 20 команда шақырылды.

Осыған орай олимпиаданың өткізілу ережесіне қатысты Қостанай мемлекеттік педагогикалық институты ұйымдастырушыларының талаптарын ескере отыра, 03.03.2015 жылы №814 өтінім негізімен Ш.Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау мемлекеттік университетінің атынан олимпиадаға қатысу үшін факспен өтініш және қатысушы студенттер мен топ жетекшісінің тізімі қоса жіберілген болатын.

Аталмыш өтініш негізінде ректордың бұйрығымен (05.03.2015 жылы №91ППС-к) республикалық студенттер арасындағы пәндік олимпиадаға қатысу үшін университеттің команда жетекшісі ретінде қазақ филология кафедрасының доценті Ө.А.Жұмағұлова, 5B011700- қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының студенттері: Халелова Ризагүл-ҚБ-21(грант), Ербол Арай ҚБ-21(грант), Айттыбаева Назгүл ҚБ-21 (грант) 2015 жылдың сәуір айының 21-25 аралығында VII Республикалық олимпиадаға қатысу үшін іс-сапарға аттанды.

Республикалық пәндік олимпиаданың өткізілу ережесіне сәйкес сайыс екі кезеңнен тұрды.

23.04.2015 күні салтанатты түрде VII Республикалық олимпиада ашылғаннан кейін 10.45- 12.45 аралығында алғашқы кезең өткізілді.

Олимпиаданың I кезеңі «Ойтолғау» (1-тапсырма) студенттердің тіл мен әдебиеттен теориялық білімі мен танымын көрсететін шығармашылық жұмыстан тұрды. Бұл кезеңде студенттер біріншіден, «Тұманын төбедегі серпіп тастап, Танылған күллі әлемге қазақтай ұлт»; «Үш-ақ нәрсе адамның қасиеті: ыстық қайрат, нұрлы ақыл, жылы жүрек»; «Адамдық борышың – халыққа еңбек қыл» атты тақырыптардың бірін таңдап ойтолғау(эссе) жазды. Ойтолғауда тақырыптың ашылуы, ой жүйесінің сақталуы, жазылу стилі, идеялық ерекшелігі, емле қателері, пунктуация қателері, көркемдік ерекшелігіне қатты көңіл бөлінді. Екіншіден, ұйымдастырушылар тарапынан дайындалған құрмалас сөйлемдерге кешенді грамматикалық тілдік талдау жасады. Кешенді тілдік талдауда топтың әрі жеке студенттің морфологиялық, синтаксистік сатылай комплекстік талдау жасай білуі жюри тарапынан қатты қадағаланды.

I кезеңнің екінші тапсырмасы «Ойталқы» сол күні түскі сағат 14.30-да басталды. «Асыл сөзге өлім жоқ» деген тақырыптағы

ойталқыда студенттің теориялық білімі, сөйлеу мәдениеті, ой жүйелігі, сөз саптауы, тақырыпты аша алуы, ой нақтылығы, фактілі дәлелдер (аргументтер), салыстыру және қорытындылау әдістерін ұтымды қолдану, материалды тиімді пайдалана білуі ескерілді. Аталмыш жұмысты орындауға топқа 15 минут дайындыққа беріліп, 7 минутта комиссия алдында қорғау шарты қойылды.

Республикалық пәндік олимпиаданың II кезеңі тест тапсырмаларын орындау жиырма төртінші сәуірде сағат 10.00-де басталды. Қазақ тілінің фоно-морфосемантикалық, лексика-фразеологиялық және грамматикалық құрылымы, қазақ әдебиетінің тарихы мен теориясы, ауыз әдебиеті бойынша тест тапсырмаларына жауап беруге 50 минут уақыт берілді. Жалпы сұрақ саны -50.

Аталған жұмыстардың қорытындысы бойынша қазақ тілі мен әдебиетінен VII Республикалық олимпиадада топтық сайыста III орынды Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау Мемлекеттік университеті иеленді.

III дәрежелі дипломмен марапатталды. Студенттер арасындағы жекелік сайыста «Үздік талдау» номинациясы бойынша дипломмен Ш.Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау Мемлекеттік университетінің Зкурс студенті Халелова Ризагүл марапатталды. Айттыбаева Назгүл мен Ербол Арайға олимпиадаға қатысқанын растайтын сертификат тапсырылды.

Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау мемлекеттік университетінің ректоры Ө.Ө.Әбжаппаровқа Қостанай мемлекеттік педагогикалық институтының ректоры Қ.М.Баймырзаевтың атынан VII Республикалық пән олимпиадасына жоғары оқу орны командасын қатыстырып, қолдау көрсеткендігі үшін «алғыс хат» жолданды.

Топ жетекшісі ф.ғ.к., доцент Ө.А.Жұмағұловаға VII Республикалық пән олимпиадасына келген оқу командасына жетекшілік етіп, ұйымдастырушылық танытқаны үшін Қостанай мемлекеттік педагогикалық институтының ректоры Қ.М.Баймырзаевтың атынан «алғыс хат» табыс етілді.

Жалпы VII Республикалық пән олимпиадасының ұйымдастырылуы, өткізілу іс-шараларына өз тарапымыздан ескерту, көңіл толмаушылық болған жоқ.

VII Республикалық олимпиадасына қатысуға бізге мүмкіндік беріп, жол жүруге қаржылық жағынан көмектескен үшін университет ректорына, университет әкімшілігіне, факультет деканына, кафедра ұжымына және сайысқа дайындаған қазақ тілі мен қазақ әдебиеті оқытушыларына шексіз алғысымызды білдіреміз.

Топ жетекшісі: ф.ғ.к.,доц.
Ө.А.Жұмағұлова

II - Национальный экологический форум молодежи Казахстана

Вот и остался позади второй Национальный экологический форум молодежи Казахстана, который прошел 21-23 апреля в стенах КазНУ им. Аль-Фараби г. Алматы.

Мы студенты кафедры «Географии, экологии и туризма» КГУ им. Ш. Уалиханова в лице: Жумажан Саягуль, Манатова Дархана, Татаркиной Лилии, Молдабековой Салтанат, Ефименко Екатерины, Айшук Едилы в сопровождении к. б. н. Какабаева Ануарбека Аязбаевича приняли участие в работе данного мероприятия.

Форум проводился Министерством образования и науки совместно с экологическим проектом А.Н. Назарбаевой «Жандану Әлемі» при поддержке КазНУ им. Аль-Фараби и фонда «Первого Президента – Лидера Нации».

Саягуль Жумажан, координатор эко-проекта среди студенческой молодежи отметила: «Невозможно говорить и рассуждать об экологии глобально, не пересмотрев экологию своего внутреннего мира. Обращаюсь ко всей молодежи страны с призывом присоединиться к нам и выразить свое отношение к происходящему».

Целью Форума было объединение усилий студенческой молодежи для продвижения и реализации принципов «зеленой» экономики, экологического просвещения через вовлечение молодежи в деятельность по охране окружающей среды и процесс принятия экологических решений.

Основные задачи форума:

1. Обеспечение экологически безопасного, устойчивого развития Республики Казахстан.
2. Защита окружающей среды на благо нынешнего и будущего поколения.
3. Привлечение внимания молодежи к решению экологических проблем.
4. Использование возможностей со-

временных технологий при формировании экологического сознания и культуры молодежи.

В трехдневной работе форума приняло участие более полутора тысяч студентов со всех регионов Казахстана, профессора и доктора наук ведущих ВУЗов нашей страны, а так же Финляндии и Германии. Программа Эко-форума была насыщена интересными мероприятиями и событиями.

В первый день, 21 апреля состоялось торжественное открытие форума, прошло чествование делегатов более чем с 32-х ВУЗов нашей страны, приветственное слово было сказано Муратом Исхановым который является руководителем отдела образовательных программ А. Назарбаевой. Были заслушаны доклады зарубежных профессоров и магистранта КГУ им. Ш. Уалиханова Татаркиной Лилии. Дан старт просмотру видеороликов на экологическую тему, открыто интернет голосование. После чего состоялось яркое открытие выставки детских работ под названием «Добрая планета детства». После обеда был проведен очный тур Республиканского конкурса на соискание именной премии А.Н. Назарбаевой за лучшую научную работу студентов по естественному, техническому и гуманитарному направлениям в области экологии.

Во второй день в рамках празднования Международного Дня Земли в Ботаническом саду прошла конкурсная эстафета «Делай вместе с нами! Делай как мы» целью которой было сплочение ребят всех регионов и экскурсия по ботаническому саду. Отличным продолжением эстафеты стал экскурсионный тур «Алматы- Город где сбываются мечты» в ходе которого участники форума смогли ознакомиться с красотами г. Алматы поднявшись на Коктобе.

Заключительному дню форума была

приурочена конкурсная программа «Мой зеленый город – город моей мечты» «Самый лучший ВУЗ страны - это Мы» конкурс прошел очень интересно, были спеты красивые песни, сыграны интересные сценки и постановки, продемонстрированы зажигательные танцы. По итогам данного конкурса наш ВУЗ занял 3-е место.

Так же 23 апреля состоялся Гала-концерт во дворце студентов им. Жолдасбекова, на котором чествовали обладателей Гран-при конкурса научных работ, были вручены дипломы и ценные подарки из рук Алии Нурсултановны и Галимжаира Мутановича, объявлены самые яркие выступления и видеоролики. Так же благодарственными письмами были награждены организационный комитет форума, в числе которого активную работу вели студенты КГУ им. Ш. Уалиханова - Жумажан Саягуль, Айшук Едилы и Манатов Дархан.

Отрадно, что именно нашим студентам выпала честь вести организационную работу на данном мероприятии.

В целом форум прошел на высшем уровне, все его участники обзавелись новыми друзьями и идеями, поделились своим опытом и мыслями, думаю, что на каждого из делегатов экологический форум произвел неизгладимое впечатление и оставил много хороших воспоминаний. От лица студентов г. Кокшетау желаю проекту долголетия, креативных идей, и всех самых добрых свершений!

Участники Второго Национального Экологического форума молодежи выражают огромную благодарность ректору КГУ им. Ш. Уалиханова профессору Абжаппарову А.А., заведующей кафедрой географии и экологии Фахруденовой И.Б., к.б.н. Какабаеву А.А. и всему профессорско-преподавательскому составу кафедры за помощь и поддержку в наших начинаниях.

Иностранные языки – окно в мир

Республиканская студенческая олимпиада по иностранным языкам прошла в г. Алматы 27-28 февраля 2015г. на базе КазУМОиМЯ им. Абылай хана. В секции «Иностранные языки: немецкий язык» принимали участие команды из гг. Алматы, Кустанай, Караганда, Актобе, Павлодар, Уральск, Петропавловск и Кокшетау. Олимпиада проходила в два этапа. Первый этап – чтение, аудирование и письмо, второй этап – презентация домашнего задания.

Специальность «Иностранный язык: два иностранных языка (немецкий)» представляли две студентки кафедры иностранных языков: Алексеева Виктория и Абжанова Галия. По итогам первого тура к презентации домашнего задания была допущена Алексеева Виктория, показавшая глубокие знания немецкого языка. Виктория блестяще презентовала свой научный проект, уверенно ответила на все вопросы комиссии и заслуженно заняла второе место.

Также команде КГУ им. Ш. Уалиханова было вручено благодарственное письмо от ректора КазУМОиМЯ им. Абылай хана С.С. Кунабаевой за участие достойной команды в республиканской олимпиаде.

Таким образом, предметная олимпиада по немецкому языку прошла для наших студентов успешно и принесла в копилку кафедры иностранных языков очередную победу. Хочется отметить тот факт, что эти награды являются результатом профессионализма преподавателей кафедры иностранных языков (доц. К.С. Мейрмановой, маг. Ю.А. Цупкиной, доц. Л.С. Баймановой, маг. Е.В. Жумагуловой, ст. пр. Н.Н. Ростовцевой), прекрасно знающих свое дело и любящих немецкий язык.

Руководитель команды
зав. кафедр. иностранных языков
Л.С. Байманова

Успехи наших студентов - наши успехи!

Уже несколько лет кафедра иностранных языков активно сотрудничает с Общественным союзом ЛОГО, который был основан в 1995 г. для развития экологического земледелия и дальнейшего образования молодых аграрных специалистов из Восточной Европы и Средней Азии.

За время сотрудничества студенты нашего ВУЗа неоднократно выигрывали гранты на прохождение полугодовой производственной практики в Германии. Так, в ноябре 2014 г. завершили очередную практику в хозяйствах немецкого аграрного сектора «Пельворм» и «Аугсбург» студенты 4 курса Алимбеков Мереке и Жаксылыков Куаныш. В этом году полугодовое обучение в Германии пройдут студентки 3 курса Гужева Т. и Бондарь Е. (Бавария, Шлезвиг-Гольштейн).

Глубоким знаниям немецкого языка, уникальной возможности обучения в Германии, знакомству с культурой и историей немецкого народа, получению бесценного опыта работы на передовых европейских предприятиях и приобретению профессиональных знаний ребята обязаны старшему преподавателю немецкого языка Красноперовой О.Е.

Особой гордостью кафедры иностранных языков является студентка 4 курса специальности 5В011900 «Иностранный язык: два иностранных языка» (немецкий язык, английский язык) Алексеева Виктория. Выпускница средней школы №1 г. Кокшетау, обладательница знака «Алтын белгі», отличница учебы, целеустремленная и с активной жизненной позицией. Университет им. Ш. Уалиханова стал для нее новой ступенью саморазвития. За годы учебы в КГУ Виктория завоевала Гран-При в университетском интеллектуальном конкурсе на государственном языке «Лидер 21 века», выиграла грант на летние языковые курсы по линии ДААД в Мюнхен (Германия); прошла обучение в Балтийской международной академии (Латвия) по программе академической мобильности, стала обладательницей стипендии Президента Республики Казахстан. Очередным достижением Виктории стали победы текущего учебного года, такие как ежегодный республиканский конкурс научных проектов (1 место) и Республиканская студенческая олимпиада по иностранным языкам (2 место) на базе КазУМОиМЯ им. Абылай хана в г. Алматы.

Зав. кафедр. иностранных языков
Л.С. Байманова

РОЛЬ ПСИХОЛОГА В СОВРЕМЕННОМ ОБЩЕСТВЕ

В современном обществе довольно трудно, стоя на пороге профессионального выбора, представить себе свою будущую профессиональную деятельность, особенно в столь быстро и радикально меняющемся мире.

Вероятно, поэтому неэффективно описывать конкретные виды профессиональной деятельности психологов и приводить требования, предъявляемые к ним. Лучше попытаться представить спектр проблем, в решении которых эти специалисты могут выполнять практически.

В настоящее время существуют три отличные сферы и типа профессиональной деятельности человека, получившего высшее профессиональное образование по специальности «Психология»: психолог-преподаватель, психолог-исследователь, психолог-практик.

Психолог-преподаватель. Его основная сфера профессиональной деятельности — образование, а точнее обучение детей, под-

ростков или взрослых основам психологических знаний. Среди всего комплекса общих и специальных дисциплин, предлагаемых школьникам и студентам, только дисциплины психологического цикла имеют двойную цель: не только передать конкретные знания, но и стать движущей силой саморазвития, самосовершенствования и самоактуализации личности ребенка, подростка, студента, что объясняется самой спецификой предмета.

Психолог-исследователь. Его основная сфера профессиональной деятельности — научно-исследовательская работа в выбранной области психологии. Для осуществления таковой ученым необходимы лабораторное оборудование, компьютер, методики, научная литература.

Психолог-практик. Его основная область профессиональной деятельности — всевозможные сферы общественной практики: здравоохранение образование, юриспруден-

денция, промышленность, бизнес, политика, торговля, реклама, искусство, социальная сфера, межличностные отношения, туризм, транспорт и досуг.

Видами профессиональной деятельности психолога-практика будут:

- диагностическая и прогностическая деятельность, решение проблем социальной, профессиональной, личностной, индивидуальной диагностики и прогностики;
- психодиагностическая и консультативная деятельность, решение проблем медико-психологической, индивидуально-личностной, профессиональной психодиагностики, профессиональной ориентации и профотбора, адаптации и реабилитации, медико-психологического, семейного, профориентационного, организационного консультирования;
- деятельность психолога-тренера по обеспечению индивидуального и группового тренинга в различных областях;

- экспертная деятельность для решения задач психологической экспертизы в различных сферах общественной практики;

- проектная деятельность, решение проблем психологического обеспечения проектирования сложных социотехнических систем;

- нормативно — стандартизирующая деятельность по разработке и апробации различных государственных стандартов;

- управленческая деятельность в организациях — менеджмент персонала.

Все перечисленные виды профессиональной деятельности психолога могут встречаться во всех перечисленных сферах общественной практики, и, несомненно, они обладают соответствующей спецификой.

Магистр педагогических наук, старший преподаватель кафедры «Педагогика, психология и социальная работа»
Накешев Ж.К.

«Жүзден -жүйрік, мыңнан-тұлпар» шыққан жүлдегерлер

Ағымдағы жылдың 6-7 сәуірі аралығында Алматы қаласындағы ең көне жоғары оқу орнының бірі – Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінде Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі бекіткен іс-шаралар аясында 5B010700-«Бейнелеу өнері және сызу» мамандығы бойынша мемлекеттік және мемлекеттік емес жоғарғы оқу орындарының арасында Қазақ хандығының 550-жылдығы, Қазақстан Халқы Ассамблеясының 20 жылдығына арналған VII республикалық пәндік олимпиадалық жарыс өткізілді.

«Қазақстан - біздің ортақ үйіміз» атты студенттердің республикалық олимпиадасының мақсаты мен міндеттері: - Жемісті даму, Қазақстанның шығармашыл жастарының өмірлік және азаматтық белсенді ұстанымдарын қалыптастыру, сонымен қатар рухани-адамгершілік құндылықтарға талпыну, қатыгездік пен зұлымдыққа қарсылық білдіру, қоғаммен ашық байланыста болу және өзін сол қоғамның нақты тұлғасы ретінде сезіну;

- Көркемдік білім беру аясында өнер мен шығармашылық арқылы этникалық және мәдени ерекшеліктерді құрметтеу сезімін нығайтып, Қазақстан жастары арасында толеранттылықты қалыптастыру;

- Еліміздегі түрлі оқу орындарының «Бейнелеу өнері және сызу» мамандығының студенттері арасында достық қарым-қатынас пен шығармашылық тәжірибе алмасуды қалыптастыру.

Осы олимпиадаға Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау мемлекеттік университеті атынан қатысқан «Бейнелеу өнері және сызу» мамандығының 3 курс студенттері Серғазина Әлия мен Омарова Жібек «Жас Шоқан» командасын құрды. Жетекшісі - осы ЖОО-да 25 жылдық еңбек өтілі бар тәжірибелі аға оқытушы, педагогика және психология магистрі Сүгірәлиев Дәуіт Тоғайұлы.

Бұл олимпиадаға республикамыздың түкпір-түкпірінен келген 14 ЖОО-ның студенттері қатысып, сайыс додасына түсіп, өз бақтарын сынады.

«Жас Шоқан» командасының мүшелері, өнерлі, жас дарындар Серғазина Әлия мен Омарова Жібек «Көркемдік білім

берудегі инновациялық модернизациялау әдістерін студент көзқарасы тұрғысынан қарастыру» тақырыбы бойынша үй тапсырмасын демонстрациялау барысында мәдени жобаның тұсаукесерін жасап, бірлестіктің бағдарламасын ойластырып, мәдени мұра мен шығармашыл ұрпақ байланысын сақтау сияқты мақсаттары мен міндетін айқындады. Бірлестік үшін логотип жасап, оның тұсаукесерін көрсетті. Осындай тапсырмалар сынынан мүдірмей өткен Ш.Уәлиханов атындағы КМУ-дің «Жас Шоқан» командасы 14 ЖОО-ның ішінде олимпиада нәтижесі бойынша командалық жүлделі I орынға ие болып, I-ші дәрежелі дипломдармен марапатталып, университетіміздің абыройын асқақтатты.

Биыл Ш.Уәлиханов атындағы КМУ-ден 25 команда студенттік олимпиадаларға қатысты. Солардың ішінде университеттің әртүрлі мамандықтары бойынша олимпиадалардан алынған жүлделі орындар көрсеткіштері: I орын - I, II орын -7, III орын -10.

Студенттердің республикалық олимпиадаларындағы осы жеңістер - бұл біздің университетіміздің жетістігі. Осының бәрі студенттеріміздің жан-жақты терең білім алуына қажетті жағдайдың барлығын жасап отырған университет ректоры Ә.Әбжаппаров пен студенттерді білім нәрімен сусындатып отырған ұлағатты ұстаздарымыздың ерен еңбектерінің арқасы.

Бұл студенттерімізден болашақта күтеріміз мол. Себебі жастар қай кезде де жеке әлеуметтік белсенділіктерін арттырып және шығармашылық көзқарастарын қалыптастыруға тырысады, бұл заманауи Қазақстанның жағдайында қоғамның дамуындағы негізгі факторлардың бірі. Біздің жастарымыз игі жаңалықты жасаушылар болып табылады, жарқын болашағымыз осындай әсерлі де, дарынды жастардың қолында.

Ендеше жастар, Сіздерге өнерлерің өрге бассын, алдағы байқауларда да зор жеңістерге жетіп, абыройларыңыз асқақтай берсін демекпіз!

Ш.Уәлиханов атындағы КМУ-дің баспасөз хатшысы А.Қожабаев

Олимпиададан жеңіспен!

Кітапхана ғасырдан -ғасырға адамзат тарихының керуенін сүріндірмей әкеле жатқан, шырағы биік парасаттылық пен білімділіктің, байлық пен біліктіліктің киелі ордасы. Мемлекеттің, болмаса жеке адамның жан-жақты дамып толысуына бірден бір қажетті нәрсе ғылым болса, ал ғылымның негізі кітапта жатыр. Кітаптың сақталуы мен жинақталуы, қалың көпшіліктің қадесіне жарауы, ақпараттық ортаның қалыптасуы кітапхананың қызметіне байланысты.

Еліміздің даму бағыты нақты қолға алынған қазіргі заманда кітап пен кітапхананың маңыздылығы мен мәнділігіне жете көңіл бөлініп, шынайы ақпаратқа қол жеткізудің міндеттері айқындалуы тиіс. Қазіргі таңда кітапхана ісі заман талабына қарай күрделенді, қызмет аясында жаңа технологияларға негізделген белестердің орын алып, кітапханашы-библиограф мамандығын жаңа бетбұрыста қалыптастырды.

Жаңа заман талабына сай кітапханашыларды даярлау барысында студенттер үшін ұйымдастырылған пәндік олимпиаданың қосар үлесі мол. Республикамыздың әр аймағынан келген студенттермен білім мен біліктілік жағынан сайысқа түскен Ш. Уәлиханов атындағы КМУ-дің 5B091000«Кітапхана ісі» мамандығының студенттері университет беделін түсірмей өте жақсы нәтиже көрсетті.

5B091000 «Кітапхана ісі» мамандығы бойынша VII Республикалық студенттер олимпиадасы 11-12 наурызда Шымкент қаласындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университетінде өтті. Ш. Уәлиханов атындағы Көкшетау мемлекеттік университетінің командасын осы мамандықтың 3 курс студенттері Кельдешова Слушаш, Әлкен Мөлдір, Гладченко Анастасия, Ушакова Анастасия құрады. Команда жетекшісі –ғ.ф. магистрі Н.Ф.Аниева .

Біздің командамыз олимпиадада өте жақсы белсенділік көрсетті. Бірінші кезеңде студенттер «Кітапханатану» және «Библиографиятану» пәндері бойынша теориялық білімдерін тексеру барысында жақсы ұпай алды. Берілген сұрақтар типтік оқу жоспарына сәйкес, базалық пәндер бойынша құрастырылған.

Екінші кезеңде студенттер ұйымдастырушылардың ұсынған тақырыптары бойынша кітап көрмесіне шолу жасады. Кітап көрмелерінің тақырыптары осы жылдың айтулы даталарына байланысты берілді: I. Есенберлиннің 100 жылдық мерейтойына , Қазақ хандығының 550 жылдығына, Ұлы Женістің 70 жылдығына, Қазақстан халықтары Ассамблеясының 20 жылдығына,

М. Ғабдуллиннің 100 жылдығына арналған көрмелерді ұйымдастыру және шолу жасау болды. Бұл тапсырманы орындау барысында студенттер кітапханалық қызмет көрсету, кітапханадағы библиографиялық жұмыс, кітапхананың инновациялық- әдістемелік жұмысы, ақпараттық қызмет көрсету тағы да басқа пәндер бойынша алған білімдерін шыңдады.

Үшінші кезең үйге берілген тапсырма бойынша өтті. Біздің команда PREZI.COM.. мультимедиялық бағдарламасы бойынша «Электронды және виртуалды кітапханалар» атты презентация дайындады. Технологияның қарыштап дамыған заманында кітапханалар да заман талабына сай өзгеріп, атқаратын қызметі автоматтандырылып, ақпаратқа қол жеткізу жылдам әрі тез жүзеге асуда. Елімізде электронды және виртуалды кітапханалардың саны жыл сайын өсуде. Студенттер тапсырманы орындау барысында осындай кітапханалардың ерекшеліктеріне, міндеттеріне, келешегіне тоқталып, тақырыпты айқындауға бар күштерін салды. Үш кезеңнің нәтижелері бойынша командамыз

3 орынды иеленді. Олар Алғыс хат және мақтау қағаздарымен марапатталды.

Біз Республикалық пәндік олимпиадаға алғаш рет қатысып, жүлделі орынға ие болғанымызға өте қуаныштымыз. Келесі оқу жылында осындай республика деңгейіндегі іс-шараларға қатысып, жүлделі орындар иеленеміз деген үміттеміз!

Кітапхана ісі мамандығының оқытушысы г. ф. магистрі Н.Ф. Аниева

«Самопознание - основа духовности людей»

Теперь, когда мы научились летать по воздуху, как птицы, плавать под водой, как рыбы, нам не хватает только одного: научиться жить на земле, как люди.

Б.Шоу

Ежегодная, ставшая традиционной, Республиканская олимпиада по предмету «Самопознание» с участием студентов предвыпускных курсов специальности «Социальная педагогика и самопознание» вновь и вновь демонстрирует профессиональный уровень социальных педагогов. Социальный педагог – это специалист, с широким спектром деятельности, высшей идеей которой является любовь и сострадание к ближним. И не случайно социальный педагог должен владеть теми профессиональными компетенциями, которые овладевают изучая и принимая основные постулаты и ценности самопознания, не только как учебного предмета, но и как основы духовной силы и доброты человека.

Как и всегда студенты начали подготовку к олимпиаде задолго до его проведения, в этот раз местом проведения предметной олимпиады стала наша столица – Астана.

И вот апрельским днем наша команда под названием «Ізгі ниет» прибыла в Астану, студенты и преподаватели Евразийского национального университета им.Л.Н.Гумилева тепло встречали и всем вручили программки, памятные атрибуты университета, традиционные блокноты и ручки.

Ахметова Мадина
Даирова Диана
Сапужак Евгения
Толеген Айгерим
Руководитель команды Шаяхметова А.А.

В III Республиканской олимпиаде приняли участие 15 команд (14 из городов Астаны, Алматы, Актобе, Караганды, Кокшетау, Петропавловска, Тараза, Шымкента) и 1 команда вне конкурса (ЕНУ им.Л.Н.Гумилева).

Олимпиаде предшествовала огромная ра-

бота: это подготовка «Эссе», визитки, научно-го проекта, инсценировки и нашим студентам пришлось немало потрудиться, чтобы достойно представлять университет. Было очень волнительно и интересно.

Атмосфера царила творческая, зал тепло приветствовал команды.

Тематика конкурсов была очень понятной и близкой. Эссе и инсценировка – это личное творчество каждого студента и за это команда была награждена дипломом в номинации «Индивидуальный стиль и нестандартный подход». Все выступления команды Кокшетауского государственного университета им.Ш.Уалиханова были посвящены знаменательному событию Казахстана – 550-летию Казахского ханства. На конкурс инсценировок «В стране вечных

общечеловеческих ценностей: Истина, Любовь, Праведное поведение, Внутренний покой, Насилие» была представлена авторская притча Толеген Айгерим, в которой рассказывалось о трех мудрых женщинах: Улжан апа, Молдир Апа, Жаркын апа. Этой притчей хотелось сказать, что мир и согласие всегда были мерилом духовности, нравственности и именно, женщина – апа (мать, сестра, старшая в семье) несет в себе такое высокое духовное начало.

В ожидании выхода на сцену

По особенному был представлен научный проект на тему ««Программа духовно-

нравственного воспитания «Самопознание» - основа инклюзивного образования в Казахстане (на примере Акмолинской области)». Научный проект был интересен тем, что студенты на практике провели апробацию методов самопознания в специальном коррекционном классе.

«Самопознание» - это уникальный предмет, обладающий бесценными духовными

заняла 2 призовое место, уступив только Каз-ГосЖепПУ.

От всей души поздравляем с дипломом II степени. Желаем успехов и исполнений всех желаний.

Шаяхметова А.А. – зав.кафедрой социальной и возрастной педагогики, кандидат филологических наук.

«Шоқан Аруы-2015» сұлулық байқауы

2015 жылдың 28 сәуірі күні «Көкшетау» МС «Шоқан Аруы-2015» сұлулық байқауы өтті.

Аталмыш байқауға ақылдарына көріктері сай 10 бойжеткен қатысты: Жаратылыстану ғылымдары факультетінен – Керімбай Камила, Кабдрашева Айымгүл, Глушакова Екатерина; С.Сәдуақасов атындағы Аграрлық-экономикалық институтынан – Ақпарова Әсел; Техника және технологиялар факультетінен – Исакова Айгерим, Сайлаубай Дана; Тарих, заңтану, өнер және спорт факультетінен – Мажикеева Мархабат; Филология және педагогика факультетінен – Жаксылыкова Назерке, Қабденова Аяжан, Рахметова Айгерим.

Олар 5 аталым бойынша сайысқа түсті:

1. Дефиле 2. «Bond» биі 3. «Cosmo Style» сән үйінің киім үлгісін көрсету 4. Интеллектуалды конкурс 5. Кешкі көйлекпен сән үлгісін көрсету.

Шараға Ш.Уәлиханов атындағы КМУ-дің проректоры А.А.Сейтқасымов, факультет декандары, кафедра меңгерушілері, университеттің ОПК, магистранттар мен студенттер және БАҚ өкілдері қатысты.

Сұлулар сайысының мақсаты - қазақтың салт-дәстүрін насихаттау, жастардың шығармашылық қабілетін шыңдап, өнерлі өрендерге қолдау көрсету. Олардың шығармашылық қабілеті, сахнада өзін-өзі ұстау мәдениеті, бойшандығымен қатар бұрымды шаштары да қазылар алқасының назарынан тыс қалған жоқ. Аруларымыз сайыс барысында ұлттық дәстүрлерімізді қаншалықты білетіндіктерін байқатты. «Би» және Кешкі көйлекпен сән үлгісін көрсету кезеңінде бірі әуелетіп ән айтса, бірі мың бұрала билеп, өз өнерлерін ортаға салып, көрермен қауымды өз өнерлеріне тәнті етті.

Қазылар алқасының шешімі бойынша жеңімпаздар анықталып, олардың нәтижелері төмендегідей болды:

1. Қабденова Аяжан, Филология және педагогика факультеті - «Шоқан Аруы-2015» сұлулық байқауының жеңімпазы
2. Ақпарова Әсел, С.Сәдуақасов атындағы Аграрлық-экономикалық институты
3. Кабдрашева Айымгүл, Жаратылыстану ғылымдары факультеті – Вице-ару
4. Керімбай Камила, Жаратылыстану ғылымдары факультетінен – •Кербез ару
5. Исакова Айгерим, Техника және технологиялар факультеті – Файшен аруы
6. Сайлаубай Дана, Техника және технологиялар факультеті – Таңдаулы ару
7. Мажикеева Мархабат. Тарих, заңтану, өнер және спорт факультеті – •Сымбатты ару
8. Жаксылыкова Назерке, Филология және педагогика факультеті – Көзайым Ару
9. Глушакова Екатерина; Жаратылыстану ғылымдары факультеті – Сүйкімді ару
10. Рахметова Айгерим, Филология және педагогика факультеті – Қиялдағы ару (Мисс Эксклюзив)

Осымен байқауымыз өз мәресіне жетіп, сайыс жеңімпаздары мен қатысушыларына университет және кәсіподақ комитеті тарапынан арнайы дипломдар мен бағалы сыйлықтар табысталды. Байқау өз мәресіне жетіп, жиылған қауым үйлеріне жақсы көңіл-күймен таркасты.

Традиционная легкоатлетическая эстафета!

8 мая состоялась городская традиционная легкоатлетическая эстафета среди всех учебных заведений посвященная Дню победы 9 мая. В 2015 году эстафета проходила по улице Абая, с составом от каждой команды в количестве 12 участников. Студенты нашего университета приняли участие и заняли первое общекомандное место среди девушек и юношей.

Поздравляем студенческую команду КГУ им.Ш.Уалиханова,желаем традиционных побед.

Ректорат

«Алау» газетінің электрондық нұсқасы КМУ сайтында

Ш.УӘЛИХАНОВ АТЫНДАҒЫ КМУ ОҚЫТУШЫЛАРЫ «ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНЫҢ ҮЗДІК ОҚЫТУШЫСЫ – 2014» АТАҒЫНА ИЕ БОЛДЫ

2015 жылдың 4 наурызында Қазақ ұлттық өнер университетінде (Астана қ.) «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы – 2014» атағының иегерлерін салтанатты марапаттау рәсімі өткізілді.

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрі Аслан Сәрінжіпов: «Биыл мерейтой жылы. «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» байқауына 10 жыл толып отыр. Бүгін еліміздің 57 жоғары оқу орнының 200 үздік оқытушысы марапатталады» - деп хабарлады.

Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаев бұдан 10 жыл бұрын өзінің Қазақстан халқына Жолдауында жоғары оқу орнының оқытушыларын қолдау, біліктіліктерін арттыру және кәсіби тұрғыдан өсулері үшін үлкен мүмкіндіктер туғызу мақсатында аталған грантты тағайындау идеясын алғаш рет ұсынған болатын. (BNews.kz сілтемесінде).

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрі Аслан Сәрінжіпов: «Осы жылдар ішінде бұл грант оқытушылардың педагогикалық және ғылыми әлеуетін іске асыруына зор ықпал етті» - деп атап өтті.

2014 жылы ҚР БҒМ республикалық байқауына 90 жоғары оқу орнынан 500-ден астам адам қатысты. Конкурстық іріктеу нәтижесінде «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағына 200 үміткер анықталды.

2014 жылы «ЖОО үздік оқытушысы» атағына техникалық, педагогикалық, медициналық, ауылшаруашылығы, экономикалық, заң және басқа да ғылымдар саласында еңбек ететін 79 ғылым докторы, 114 ғылым кандидаты, 7 PhD докторы ие болды.

Байқау нәтижесі бойынша «ЖОО үздік оқытушысы – 2014» атағына біздің университетімізден филология ғылымдарының кандидаты, профессор Шапауов Әліби Қабыкенұлы, физика-математика ғылымдарының кандидаты, доцент Ильяшева Гүлжамал Иранқызы, филология ғылымдарының кандидаты, доцент Исмагулова Айнагүл Ерболатқызы, биология ғылымдарының кандидаты, доцент Қақабаев Әнуарбек Аязбайұлы ие болды.

«ЖОО үздік оқытушысы – 2014» мемлекеттік гранты біздің оқытушыларымызға әлемнің белді университеттерінде шетелдік тағылымдамадан өтулеріне, ғылыми зерттеулерін ойдағыдай жүргізулеріне, ғылыми және оқу әдебиеттерін жарыққа шығаруларына, таяу және алыс шетел мемлекеттерінің жетекші ғалымдары арасындағы халықаралық ынтымақтастықты нығайтуларына мүмкіндік береді..

Университет ұжымы әріптестерімізді Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі тағайындаған «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы – 2014» атағына ие болуларымен құттықтап, мықты денсаулық, отбасыларына баянды бақыт, сарқылмас шабыт және ғылыми-педагогикалық қызметте шығармашылық табысқа жете берулеріне тілек білдіреді!!!

Конкурс «Лучший куратор-2015»

23 апреля 2015 года в 15.00 в актовом зале Кокшетауского государственного университета имени Ш.Уалиханова прошел традиционный внутри-университетский конкурс «Лучший куратор-2015», организованный коллективом и заведующей кафедрой педагогики, психологии и социальной работы Мурзиной С.А. и координатором этого мероприятия Какабаевой Динарой Сериковной.

Мероприятие было посвящено 550-летию Казахского ханства, 20-летию Ассамблеи народа Казахстана и 70-летию Великой Победы.

На мероприятии присутствовали проректор по воспитательной работе КГУ имени Ш.Уалиханова Сейтқасымов А.А., деканы факультетов, заведующие кафедрами, ППС, магистранты и студенты университета, представители СМИ.

Конкурс с поздравительным словом открыл проректор по воспитательной работе КГУ имени Ш.Уалиханова Сейтқасымов А.А., он пожелал участникам удачи.

Цель конкурса: повышение статуса кураторов, пропаганда народных обычаев и традиций, выявление творчески работающих педагогов, оценка достижений в профессиональной деятельности, распространение современного наставнического передового опыта.

На суд жюри и зрителей мероприятия свое творчество представили 7 кураторов академических групп. В конкурсе от Естественно-педагогического факультета факультета выступили Жумабаева Айгуль Аязбаевна, Нурмаганбетова Макпал, от факультета Техника и технологии - Калинин Арман Кабдрахманович, факультет филологии и педагогики представили Шагирбаева Бахытгуль Кошкарбаевна и Мельникова Татьяна Николаевна, Аграрно-экономический институт имени С.Сәдуақасова - Сыздықова Ляззат Токшылыковна; Факультет истории, юриспруденции, искусства и спорта - Идрисов Рашид Ашкенович. Участники конкурса состязались по 4 номинациям:

1. Теоретический конкурс – «Портфолио куратора»
2. Визитная карточка со слайд-презентацией группы
3. Блиц-опрос кураторов
4. Домашнее задание на тему

«Куратор будущего»

Участницы конкурса были награждены дипломами. Решением жюри места распределились следующим образом:

Шагирбаева Бахытгуль Кошкарбаевна - I место
Мельникова Татьяна Николаевна - II место
Жумабаева Айгуль Аязбаевна - II место

Сыздықова Ляззат Токшылықызы - III место
Идрисов Рашид Ашкенович - III место

Нурмаганбетова Макпал Нурлановна - диплом

Калинин Арман Кабдрахманович - диплом

Деканы факультетов и заведующие кафедрами от имени своих факультетов вручили кураторам и студентам, участвовавшим в конкурсе, благодарственные письма и подарки.

В заключении мероприятия вниманию зрителей был представлен концерт.

Электронная версия газеты «Алау» на сайте КГУ

Құрылтайшы—Ш. Уәлиханов атындағы Көкшетау мемлекеттік университеті

Ақылдастар алқасы:

Ә.Ә. Әбжаппаров – ректор
Т.Н. Жарқынбеков – бірінші проректор
А.Д. Жақыпова – проректор
А.А. Сейтқасымов – проректор
А.Ж. Исаков – проректор

Редакция алқасы:

А.Қ. Қожабаев
Н.С. Есмағанбет
М. Зәби

Газет Қазақстан Республикасы Ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде тіркеліп, 1997 жылы 17 желтоқсанда № 78 –Г куәлігі берілген.

Газет ИП «Старков С.А.» баспаханасында басылды. Таралымы – 300 дана. Көлемі – 3 б.т. Тапсырыс № 201
Жарияланған мақаладағы автор пікірі редакцияның көзқарасын білдірмейді. Редакцияға түскен қолжазба қайтарылмайды.

Мекен жайы: 020000, Көкшетау қаласы, Абай көшесі, 76 үй, 208-бөлме. эл пошта: aidar_kozhabaev@mail.ru, Байланыс телефоны: 72-11-05